СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 | РАЗ НА ТИЖДЕНЬ | ONCE A WEEK | PRICE $1.00

РІК CXV | П'ЯТНИЦЯ, 29 ЛЮТОГО 2008 РОКУ | ЧИСЛО 9 | VOL. CXV | FRIDAY, FEBRUARY 29, 2008 | No. 9

АКТУАЛЬНА ТЕМА

„Наша Україна” – наша чи ваша?

Петро Часто

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – 15 лютого Віктор Балога оголосив про свій вихід з „Нашої України”. Несподівано і ніби нелогічно, бо як же це так – керівник президентського Секретаріяту зрікається партії, почесним головою якої є Президент? Пояснення самого відступника – що він „вичерпав усі ефективні можливості”, пов'язані з його перебуванням в „Нашій Україні” – ледве чи когось переконує: В. Балога за своєю коньюнктурною винахідливістю не належить до тих, хто вичерпує свої можливості.

В колі політиків і коментаторів нема спільної точки зору на цю подію, хоч більшість схиляється до такої версії: оскільки нічого не виходить з об'єднанням в єдину політичну силу усіх тих партійок, котрі разом „НУ” і „Народною самообороною” йшли на останні парляментські вибори одним бльоком, то тепер В. Балога розв'язав собі руки і почне створювати нову партію, яка матиме більші можливості підтримати Віктора Ющенка у наступних президентських виборах 2009 року.

(Закінчення на стор. 21)

Українські політики поїхали до Брюселю

Під час 10-го засідання спільного Комітету парляментської співпраці Україна-Євросоюз в Брюселі. Фото: УНІАН

КИЇВ. — 26 лютого розпочалася дводенна робоча візита голови Верховної Ради Арсенія Яценюка до Брюселю. Він зустрівся з високими посадовцями европейських інституцій і взяв участь у праці 10-ої сесії міжпарляментського комітету „Україна – Евросоюз“.

А. Яценюк зустрівся з головою Европарляменту Гансом-Ґертом Петерінґом, з провідником фракції Европейської народної партії Жозефом Долем, головою Комітету у закордонних справах Яцеком Саріюшем-Вольським, віце-президентом Европарляменту Мареком Сівецом та іншими особами. Керівник українського парляменту також провів зустрічі з чільними представниками Еврокомісії: Комісаром Европейського Союзу з енерґетики Андрісом Піебалґсом та Комісаром ЕС зі зовнішніх взаємин та політики сусідства Бенітою Фереро-Вальднер і з Верховним представником ЕС з зовнішньої політики й політики безпеки Гав'єром Соланою.

Голова Верховної Ради, окрім того, провів переговори з керівником Палати Представників бельгійського парляменту Ґерманом ван Ромпеєм.

Коли А. Яценюк був міністром економіки, а потім міністром закордонних справ України, він неодноразово приїжджав до Брюселю. При цьому склалося враження, що молодий український посадовець, говорячи про перспективи Києва вступити до Евросоюзу, „рожевих“ окулярів не надягав.

„Ми добре усвідомлюємо, що повноправне членство Україна може здобути дуже нескоро. Але шлях до цього має бути наповнений інтеґрацією – економічною, освітньою, гуманітарною. Тож ми маємо багато чого зробити“, – заявив А. Яценюк під час візити до Брюселю минулого березня.

Окрім Голови Верховної Ради, в найближчі дні европейські інституції відвідали й інші відомі в Україні політики. Так, у праці міжпарляментського комітету „Україна – Евросоюз“ взяв участь голова Комітету Верховної Ради з питань европейської інтеґрації, колишній міністер закордонних справ України Борис Тарасюк.

А 27 лютого до Брюселю прибув провідник української опозиційної Партії Реґіонів Віктор Янукович з плянами зустрітися з з Ґенеральним секретарем НАТО Яапом де Гопом Схефером, та просити, щоб з порядку денного квітневої зустрічі Північноатлантичного союзу в Букарешті зняли питання про приєднання Києва до Пляну дій для членства в НАТО. (Радіо „Свобода“)

На Союзівці і поза сезоном рух і гамір не вщухають

ПАРСИПАНІ, Н.Дж. — Хоча Союзівка тепер в цей несезоновий час закрита, в цьому Центрі української спадщини в Керґонксоні, Ню-Йорк, триває рух. Останніми місяцями, як стверджує головний управитель Нестор Паславський, „все робиться для того, щоб удосконалити Союзівку для нашої громади до часу відкриття сезону в травні“.

Хоча офіційно від половини листопада Союзівка є закритою, далі приймається замовлення на мистецькі програми, табори, відпочинок, весілля та інші окремі події на оселі. Крім того, тепер на оселі проводяться відбудови та відновлення – зокрема в павільйоні „Веселка“, головному приміщенні діяльности оселі. Також посувається вперід справа кооперативного проєкту, житлових будинків запляннованого в цьому улюбленому центрі життя української громади.

Отже, не виглядає, щоб Союзівка була насправді цілком закритою. Головний управитель вважає, що може, точніше буде сказати, що Союзівка є „частково закрита“.

„Ми відкриті та приймаємо замовлення, – каже Н. Паславський та додає, – радимо гостям Союзівки, не чекати, але здійснювати свої замовлення на літній сезон і після нього“. Також він підкреслює, що вже є замовлення на декілька подій в травні, ще до початку офіційного відкриття сезону, який розпочнеться на „Меморіял Дей“. Крім того, Союзівка прийняла вісім замовлень на весілля у 2008 році, починаючи від червня. (До речі, персонал Союзівки завважує, що зросло зацікавлення молодих включати українські традиції у свої весільні святкування).

Продовжуючи, Н. Паславський зазначає, що „Веселку“ відновляється повністю, від стелі до підлоги. Вмонтовують нову

(Закінчення на стор. 5)

Віктор Ющенко: „Україні потрібна Конституція національного творення“

Київська газета „Дзеркало тижня“ (ч. 7, з 23-29 лютого) вмістила статтю Президента Віктора Ющенка під заголовком „Україні потрібна Конституція національного творення“, в якій керівник держави визначає головні питання для „якнайширшої суспільної дискусії країні стосовно конституційної реформи“.

Президент підкреслює, що „Основний документ держави не може бути лише справою політиків. Він має бути справжньою всенародною справою. Саме такий підхід відкриє шлях до народної Конституції єдиної політичної нації“.

Ствердивши, що Україна має значну конституційну традицію, В. Ющенко визнає, що прийняття Конституції України 28 червня 1996 року було великою подією у державному будівництві. Основний Закон незалежної Української держави став переконливим свідченням незворотности прагнень до утвердження в Україні справжнього народовладдя, демократичних засад суспільного життя. Водночас досвід підготовки, прийняття, тим більше — реалізації положень Конституції-1996, виявив такі проблеми, як недосконалість гарантій та захисту конституційних прав і свобод громадянина.

Закон України „Про внесення змін до Конституції України“ від 8 грудня 2004 року став, на думку Президента, ще одним компромісом еліт, прикладом кулуарного конституціоналізму, а не реалізацією глибинного національного запиту та прагнень народу... Суспільно-політична практика останніх років показала гостре політичне протистояння та слабкість конституційного врегулювання суспільних відносин, нестабільність функціонування всього державного механізму. Протягом останніх двох років ми стали свідками не тільки тривалих політичних серіалів на кшталт

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Президент привітав з 75-річчям і нагородив голову УГКЦ

КИЇВ. – Президент Віктор Ющенко указом від 26 лютого нагородив главу Української Греко-Католицької Церкви, Кардинала Любомира Гузара орденом князя Ярослава Мудрого III ступеня. Як сказано в указі, нагороду вручено „за визначний особистий внесок у духовне відродження українського народу, багатолітню церковну діяльність та з нагоди 75-річчя від дня народження" Л. Гузара, яке припало на 26 лютого. Президент наголосив у своєму вітанні: „Високо ціную Вашу невтомну багатолітню діяльність, спрямовану на розвиток Української Греко-Католицької Церкви, розбудову нашої держави та духовне відродження українського народу". Крім того, Президент підкреслив: „Ваше подвижництво, апостольська ревність і пастирське слово, самовіддане служіння Богові і людям заслужили глибоку шану мільйонів наших співвітчизників та високий міжнародний авторитет". В. Ющенко побажав Л. Гузарові міцного здоров'я і щасливого довголіття. „Нехай зерна, засіяні Вами у душах людей, зростуть щедрим врожаєм добра і любови", – підкреслив глава держави у привітанні. Верховний Архиєпископ Києво-Галицький, Кардинал, Глава Української Греко-Католицької Церкви Л. Гузар народився 26 лютого 1933 року у Львові. 25 січня 2001 року був обраний Синодом Єпископів Української Греко-Католицької Церкви Архиєпископом Львівським та Главою Української Греко-Католицької Церкви. 26 січня 2001 року Папа Іван Павло II затвердив цей вибір. 21 лютого того ж року Л. Гузар став Кардиналом Католицької Церкви. 21 серпня 2005 року Л. Гузар офіційно змінив свій титул на – Верховний Архиєпископ Києво-Галицький. („Кореспондент", „Українська правда"))

Фракції домовилися розблькувати ВР 3 березня

КИЇВ. — Керівники парляментських фракцій і голова Верховної Ради Арсеній Яценюк під час круглого столу домовилися підписати політичну угоду 3 березня. Після підписання такого документу 4 березня, народні депутати будуть готові працювати у пленарному режимі, як це передбачено календарним пляном праці ВР. Під час „круглого столу" також було досягнуто домовлености про створення робочої групи, до якої увійдуть по два представники від кожної фракції. Група займатиметься доопрацюванням проєкту документу. Член фракції КПУ Адам Мартинюк наголосив, що його фракція не підписуватиме документ. У свою чергу А. Яценюк запропонував включити до політичної угоди перелік з 80 невідкладних питань. У суботу, 23 лютого, він передав усім головам фракцій проєкт політичної угоди з узагальненими пропозиціями. У документі також передбачено близько 80 питань порядку денного, які, за словами А. Яценюка, є першочерговими і мають якнайшвидше бути розглянуті парляментом. Перелік питань доволі широкий і містить в собі заслуховування послання Президента, завершення розгляду питання захисту прав опозиції та розгляд програми дій уряду прем'єр-міністра Юлії Тимошенко. Комуністична партія України заявила, що не бачить можливости розпочати роботу Верховної Ради, оскільки політична угода не вирішує проблем, які виникли. Провідник Партії Реґіонів закликав усі політичні сили докласти зусиль, щоб опозиція і коаліція працювали „в форматі цивілізованих стосунків". За його словами, країна має почати жити у правовому полі. 21 і 22 лютого А. Яценюк провів зустрічі з усіма фракціями Верховної Ради. За результатами проведених переговорів голова заявив, що чотири з п'яти фракцій підтримали його пропозицію стосовно підписання політичної угоди. („Кореспондент")

Кримські більшовики досі бояться УПА

СИМФЕРОПІЛЬ. — 24 лютого активісти проросійських сил зірвали презентацію книги останнього Головного командира Української Повстанської Армії Василя Кука „УПА в запитаннях і відповідях". Вхід до будівлі, де мала відбутися презентація книги, оточили близько 50 правоохоронців. Організатори презентації – кримські представники Конґресу українських націоналістів (КУН) – перебували в приміщенні. Тим часом на вулиці близько 150 осіб – активістів Партії Реґіонів, Компартії, партії „Русский бльок" і Бльоку Наталії Вітренко – влаштували акцію протесту. Вони скандували гасла проти УПА, лунали пісні „Я рождьон в Советском Союзе", „Священная война" тощо. Крім того, активісти проросійських сил спробували занести до будівлі, де мала відбутися презентація, чорну труну з написом „Ворогам Росії, бандерівцям", проте їх відтіснили правоохоронці. Попри це, реґіонали, комуністи і вітренківці все ж проникли в приміщення. Депутат Верховної Ради Криму від бльоку „За Януковича!" Олег Слюсаренко заявив, що люди не дозволять „у це святе свято" – 23 лютого – „проводити бандерівські, фашистські шабаші". „УПА проводила бойові дії проти окупантів – і проти німецького фашизму, і проти червоного комунізму. УПА воювала не проти народу Росії, а проти червоного комунізму, який до цього знищив мільйони людей, – сказав провідник кримської організації КУН Василь Овчарук. – І ми хотіли сьогодні надати інформацію, що УПА – це герої". Під час презентації книги мали демонструвати звукові доріжки з голосом В. Кука й оприлюднити його звернення до молодих українців. Записи було зроблено незадовго до його смерти 2007 року. („Львівська газета")

Перші Лейді Америки і України домовилися про співпрацю

ВАШІНҐТОН. — Голова Наглядової ради міжнародного благодійного фонду „Україна – 3000" Катерина Ющенко і дружина Президента США Лора Буш домовилися про співпрацю у галузі охорони здоров'я. Зустріч К. Ющенко і Л. Буш відбулась 22 лютого у Вашінґтоні. Під час зустрічі К.Ющенко розповіла про медичні програми, що їх здійснює фонд „Україна – 3000". У свою чергу, Л. Буш окреслила проєкти у сфері медицини, якими вона опікується. Також К. Ющенко і Л. Буш обмінялися інформацією щодо освітніх проєктів, які вони підтримують. Окрім того, Л. Буш поділилася враженнями від поїздки в Африку, яку щойно здійснила разом з чоловіком, Президентом США Джорджем Бушем. Крім того, К. Ющенко, перебуваючи у Вашінґтоні, вручила нагороди українцям діяспори. Питання співпраці з США у галузі охорони здоров'я стало головною темою її зустрічей в американській столиці. 20 лютого К. Ющенко також відкрила в Посольстві України у Вашінґтоні виставку, присвячену трагедії Голодомору в Україні, та вручила державні нагороди представникам діяспори, які зробили значний внесок у поширення інформації про українську трагедію. Виступаючи на відкритті виставки, К. Ющенко заявила, що, незважаючи на все зроблене з поширення знань про геноцид українського народу 1932-1933 років, українці пройшли лише пів дороги на шляху до справжнього усвідомлення світом трагедії народу України: „Я була надзвичайно вражена та засмучена тим, що багато людей, яких я зустрічала на дуже високому рівні, казали мені, що лише за останній рік вони вперше почули про Голодомор в Україні. І це посли, це дружини провідників европейських країн, які б повинні були знати про цю трагедію. І той факт, що вони лише зараз про це дізнались, є трагедією і означає, що Україна ще не зробила досить для того, щоб світ дізнався про Голодомор". На церемонії у Посольстві голова фундації українського Голодомору США Микола Міщенко отримав державну нагороду України за внесок у поширення знань про Голодомор. Професор Університету штату Ровд Айленд Шеріл Мадлен отримала Орден княгині Ольги. Її нагороджено за багаторічні дослідження українського Голодомору. А К. Ющенко впевнена, що „прийде час і світ визнає український Голодомор геноцидом проти народу України. Але це не легкий шлях і ми не сподіваємося, що це буде сьогодні чи завтра. Наше завдання – давати якнайбільше інформації. Адже це частина нашої історії". К. Ющенко та представники фонду „Україна – 3000" перебували у США з робочою візитою. („Голос Америки", УНІАН)

В. Кличко переміг в Ню-Йорку С. Ібраґімова

НЮ-ЙОРК. — Вперше за останні дев'ять років найпрестижнішій суперважкій категорії світового боксу отримав чемпіона, який не боїться кинути виклик чемпіонам за версіями інших провідних світових боксерських федерацій. 32-річний Володимир Кличко переміг у Ню-Йорку над росіянином Султаном Ібраґімовим 23 лютого почав свій похід за чемпіонськими поясами та титулом „короля боксу". Бій відбувався у „Madison Square Garden". Незважаючи на відсутність сильних американських „панчерів", це не зменшило зацікавленість місцевої публіки до поєдинку – „Медісон" був переповнений. На кону стояли рекордні за останні роки 10 млн. дол. Бій Кличко-Ібраґімов відвідало чимало „VIP"-уболівальників – принц Монако Альберт, колишній президент Польщі Олександер Кваснєвський, губернатор Каліфорнії Арнольд Шварценеґер, зірки Голівуду Брюс Віліс і Дастін Хофман, а також увесь пострадянський еміґрантський бомонд „Міста-Яблука" та вболівальники з Росії та України. („Високий Замок")

Україна вперше в історії почала імпорт нафти з Іраку

КИЇВ. — „Укртатнафта" у січні імпортувала 80 тис. тонн танкерної іракської нафти марки „Kirkuk", повідомив 21 лютого виконавчий директор компанії „UPECO" Сергій Куюн. Це перша достава іракської нафти в Україну за всю історію. При цьому він додав, що „Укртатнафта" була змушена імпортувати сировину в зв'язку з припиненням достави російської нафти. За своєю якістю нафта „Kirkuk" близька до російської нафти марки „Urals", що раніше поставлялася на „Укртатнафту". („Кореспондент")

У Великій Британії обговорили політичні виклики для нової України

ЛОНДОН. — 25 лютого під час своєї візити до Великої Британії віце-прем'єр-міністер у справах европейської та міжнародної інтеґрації України Григорій Немиря взяв участь у „круглому столі" Королівського інституту міжнародних взаємин („Четем Гавз") на тему „Політичні виклики для нової України". Під час свого виступу Г. Немиря зупинився на першочерговостях нового уряду України в контексті здійснення внутрішніх реформ та проведення політики европейської інтеґрації України. Відповідаючи на запитання учасників „круглого столу" щодо перспектив внутрішньополітичного розвитку нашої держави, Г. Немиря зазначив: „Сподіваюся, що всі політичні сили, які бажають добра Україні, докладатимуть зусиль для забезпечення політичної стабільности у нашій державі". Окремо під час „круглого столу" було обговорено питання координації політики держави у сфері европейської інтеґрації. У зв'язку з цим віце-прем'єр-міністер відзначив: „Успішність европейської інтеґрації визначається ефективністю горизонтальної координації діяльности органів влади у цій сфері. Ми серйозно налаштовані покращити таку координацію. Без цього покращення европейська перспектива України є малоздійсненною". Учасники „круглого столу" також обговорили питання розвитку взаємин України з Евросоюзом і НАТО та перспективи українсько-російських взаємин. Г. Немиря перебував з візитою у Великій Британії 21-25 лютого.(УНІАН)

Прем’єр Ю. Тимошенко повернулася з Москви

ПАРСИПАНІ, Ню-Джерзі. – Таке враження, що газ в Україну йде однією трубою, а гроші за нього – багатьма трубами, і якісь темні сили пильнують їх більше, ніж ту першу. Газова проблема стала такою заплутаною, що до Москви треба було їхати Президентові Вікторові Ющенкові, а через декілька днів – і прем’єр-міністрові Юлії Тимошенко. Надкритичні коментатори вважають, що річ тут не тільки і не стільки в газі, як в нагоді для кожного з цих двох чільних українських діячів вивищитися за рахунок один одного – інакше, мовляв, й не треба було б аж обом вирішувати одне й те ж питання.

Залишімо на мить в стороні різні підозри і здогади, бо протистояння між В. Ющенком і Ю. Тимошенко шукають навіть там, де його нема. Їм хоч бери та весь час обнімайся і цілуйся – інакше годі довести, що ними керують спільні державні інтереси, а не змагання за вищий авторитет з прицілом на президентські вибори.

Як уже повідомлялося (див. „Свободу“ з 15 лютого, ч. 7), 12 лютого, після зустрічі з Президентом Росії Володимиром Путіним, В. Ющенко сказав: „Я дуже задоволений духом і характером цих переговорів...“. Отже, головним досягненням зустрічі були „дух і характер“ – цілком не зле, якщо ще до цього додати нібито вповні позитивний вислід: візита В. Ющенка відвернула намір російського „Ґазпрому“ припинити постачання газу в Україну у випадку, якщо Київ того таки дня, коли відбувалася зустріч на найвищому рівні, 12 лютого, не поверне борг за вже спожитий газ – 1.5 млрд. дол.

Але якось відразу по тому відчулося, й то досить виразно, що в газовій політиці В. Ющенко і Ю. Тимошенко не мають спільного концепту державних інтересів України. Й тому льояльні і логічні пояснення, що Президент їздив до Москви домовлятися про ідеї та принципи, а прем’єр – для того, щоб ті ідеї та принципи перевести на мову економічно-фінансової конкретики, повисли в повітрі гнітючими знаками запитання. Яка вже там льояльність і яка там логіка, якщо перед від’їздом до Москви прем’єр відверто сказала, що газові переговори мусить починати з нуля. Це після повернення Президента з Москви! Певна річ, пролунав грізний окрик з Секретаріяту Президента: не з нуля, а з того величезного досягнення, яке Президент привіз з Москви!

Як виявилося далі, „досягнення“ включало в себе обіцянку В. Ющенка негайно сплатити борг „Ґазпромові“, точніше – ним (і ще дідько його знає ким) створеним посередницьким компаніям: „РосУкрЕнерґо“ і „УкрГазЕнерґо“. Не встигла прем’єр сісти в московський поїзд, як Президент назвав саботажем те, що уряд не сплачує боргу негайно – того боргу, про який нічого не знає не лише пересічний громадянин України, але й правоохоронні органи України, включно з міністерством юстиції і Генеральною прокуратурою. Хто, кому, скільки і чому – ті, хто знає, мовчать. На тверду думку Ю. Тимошенко, до прозорости в газовій сфері може передусім привести відмова від посередницьких компаній. З тією думкою вона нібито й поїхала до Москви.

Й ось заголовки звітів у засобах масової інформації: „Зустріч Ю. Тимошенко і „Ґазпрому“ закінчилася нічим“ („Українська правда“), „Ю. Тимошенко в Росії не вдається поговорити про газ“ (ББС), „З Юлії Тимошенко випустили газ“ (московська газета „Комерсант“), „Ю. Тимошенко відмовилася говорити з пресою та пішла з „Ґазпрому“ (УНІАН). І багато подібних.

Московське інформаційне аґентство „Новості“ цитує російського прем’єра Віктора Зубкова: „Ми обговорювали, самозрозуміло, і взаємодію в енерґетичній галузі, в тому числі у газових справах. І підтвердили взаємний намір твердо дотримуватися домовлень у цій сфері між нашими президентами“.

Звучить, як і все в офіційній дипломатії, оптимістично, і так само двозначно. В. Зубков змушений був підсолодити враження, оскільки Олексій Міллер, керівник „Ґазпрому“, держави в державі, навіть не мав наміру приймати Ю. Тимошенко. Але й вона не мала наміру відступати. Посприяв Президент В. Путін, гостячи українського прем’єра на своїй дачі в Ново-Оґарьово протягом трьох годин. Другого дня таки відбулися переговори в „Ґазпромі“.

Від українських ЗМІ був акредитований на ці переговори кореспондент „Української правди“ Мустафа Найєм. Він звітує: „Теоретично візиту Ю. Тимошенко до Москви можна було б назвати успішною. Незважаючи на всі перепони з Банкової, їй вдалося зустрітися з усіма першими особами країни. Її визнали як партнера на переговорах. Однак, на практиці їй не вдалося змінити жодного пункту домовлень, яких до неї досяг у Москві В. Ющенко...“. А яких домовлень, яких???

Не розв’язана проблема посередників, бо, веде далі М. Найєм, „уряд спочатку пропонує підписати акти на постачання газу, а вже потім розрахуватися, а представники „УкрГазЕнерґо“ кажуть: спочатку гроші, потім – акти“. Сама Ю. Тимошенко сказала для „Української правди“: „...Ситуацію щодо контрактів врегулювати неможливо, тому що „УкрГазЕнерґо“, як завжди, шахрайським шляхом хоче взяти все просто шантажем...“.

Коментуючи результати візити, повернувшись додому, прем’єр запевнила УНІАН, що „Путін чітко заявив: ніяких посередників не потрібно. Мається на увазі „РосУкрЕнерґо“ і „УкрГазЕнерґо“.

Але чи значать що-небудь ці слова для України? Це майже те саме, що сказати: ніякого снігу не треба. А сніг іде собі...

І ось така непрогнозована зміна „погоди“: у вівторок, 26 лютого, тобто після „дуже успішних“ подвійних переговорів в Москві, В. Путін в телефонічній розмові з В. Ющенком – про це повідомив Секретаріят Президента України – остеріг, що „Ґазпром“ в найближчі дні чи навіть години може припинити постачання газу в Україну...

Петро Часто

В. Ющенко в Парижі рятував інтеґрацію в НАТО

ПАРИЖ. — 20 лютого увечорі в Парижі відбулися екстренні переговори Президента України Віктора Ющенка з Президентом Франції Ніколя Саркозі про приєднання України до Пляну дій щодо членства в НАТО. Ще жодна закордонна візита В. Ющенка не готувалася так поспіхом, як ця його поїздка у Францію. У понеділок, 18 лютого, Секретаріят Президента доручив Міністерству Закордонних Справ в максимально стислий термін організувати зустріч В. Ющенка і його французького колеґи Ніколя Саркозі. У графіку Президента Франції знайшовся вільний час 20 лютого увечорі, і він дав згоду зустрітися з В. Ющенком.

Офіційно повідомлялося, що В. Ющенко поїхав до Парижу, щоб обговорити з Н. Саркозі „питання співробітництва України й Франції в рамках французького головування в ЕС в ІІ півріччі 2008 року". Але джерела газети стверджують, що насправді головною темою бесіди президентів стали евроатлантичні стремління України.

Нагадаємо, держсекретар Франції в европейських справах Жан-П’єр Жуйє зробив заяву стосовно того, що низка европейських країн, у тому числі Франція, не підтримають на квітневій зустрічі НАТО в Букарешті заяву України на приєднання до Пляну дій з членства в альянсі. З огляду на те, що в НАТО рішення приймаються шляхом консенсусу, Париж здатний заблокувати надання Україні ПДЧ. Щоб змінити офіційну позицію Франції, В. Ющенко ініціював переговори на вищому рівні.

20 лютого представники опозиції заявили про свої побоювання у зв'язку з екстренною візитою Президента у Францію. „Я стурбований тим, що ціною згоди Франції на приєднання України до ПДЧ може стати зобов’язання В. Ющенка визнати самопроголошену незалежність Косова“, – сказав провідник Компартії, народний депутат Петро Симоненко.

Залишалося невідомим, чи вдалося В. Ющенку й Н. Саркозі досягти компромісу у спірному питанні. „Відбувся дуже продуктивний діялог, що повністю влаштовує Україну", – заявив В. Ющенко, підтвердивши, що „серед іншого“ обговорювалися перспективи евроатлантичної інтеґрації України. На питання представників ЗМІ, чи змінила французька сторона свою позицію, В. Ющенко відповів дуже невиразно: „Президент Франції залишився на прекрасній позиції“.

В. Ющенко додав, що Україна продовжить консультації з даного питання з представниками інших держав- членів альянсу. У січні Посол США в Україні Віліям Тейлор заявляв, що ряд держав – членів Північноатлантичного альянсу готові підтримати прохання України про приєднання до Пляну дій щодо членства в НАТО. 14 лютого профільний комітет Сенату США з закордонних справ одноголосно затвердив резолюцію про підтримку швидкого приєднання Грузії і України до Пляну дій з членства в НАТО. („Кореспондент“)

В. Ющенко...

(Закінчення зі стор. 1)

коаліціяд“ та „прем’єріяд“, а й спроб окремих політичних суб’єктів стати вище Конституції та законів. Ці негативні явища та перманенті кризи свідчать, що політична система потребує перегляду і вдосконалення“.

Україні потрібна дієздатна Конституція свобод, яка ефективно ґарантуватиме права і свободи людини і громадянина, стверджує Президент В. Ющенко. „Конституційна реформа має посилити засади парламентаризму в Україні. Але парламент не може виконувати роль „найвищого органу державної влади“ як це було притаманно радянській моделі парламентаризму та багато в чому зберігається в нинішній організації Верховної Ради. Потрібно утверджувати европейську модель представницького органу нації, де законодавчий орган є невід’ємною частиною у системі розподілу влад та рівноправною законодавчою гілкою влади поряд з виконавчою та судовою“.

З метою забезпечення леґітимности нової редакції Основного Закону України В. Ющенко 27 грудня 2007 року підписав указ „Про Національну конституційну раду“ на чолі з Президентом України. Національна конституційна рада здатна і повинна стати тим консолідуючим органом, у якому спільно працюватимуть і узгоджуватимуть позиції представники політичних сил, а також фахівці з конституційного права, інших галузей права і суспільних наук, відомі правозахисники і громадські діячі, представники реґіонів України.

„Саме український народ як єдине джерело влади в Україні має визначити конституційний лад в Україні, в тому числі шляхом прийняття Конституції України на всеукраїнському референдумі. Саме до цього нас закликає загальновідома конституційна мудрість, яка говорить, що народ є єдиним джерелом будь-якої влади і, звертаючись до нього, можна подолати усі труднощі“, – закінчує В. Ющенко свою статтю у „Дзеркалі тижня“.

АМЕРИКА І СВІТ

„Ноїв Ковчег" на Шпіцберґені

ЛОНҐІЄРБАЄН, Норвегія. — У льодовій печері норвезького архіпелагу Шпіцберґен відкрили „Ноїв Ковчег" для рослин. Насіння найважливіших культур зберігатимуть там не лише на випадок катастрофи на Землі, а й щоб запобігти вимиранню рідкісних сортів. Якщо, Боже борони, станеться якась катастрофа або епідемія, винаходом норвезького професора Кері Фавлера скористаються нащадки. Недоторкана камера з насінням рослин розташована у вічній мерзлоті, на відстані менше, ніж тисяча км. від Північного полюсу. У закинутій горі на норвезькому острові просвердлили напівтунель, в ньому пробили височезну кімнату. У цій кімнаті – вхід до трьох комор, площа кожної з них – приблизно 27 на 10 метрів. „Це своєрідна бібліотека життя, це історія життя на цій плянеті від часів, коли люди займалися мисливством та збиральництвом. Ці рослини, у своєму розмаїтті, розповідають історію сільського господарства та людського виду", – говорить К.Фавлер, директор „Сховища судного дня", цієї унікальної споруди біля містечка Лонґієрбаєн. Він є лавреатом альтернативної Нобелівської премії, яку здобув за свою працю в ім'я збереження біологічного розмаїття. Особливістю схованки на Шпіцберґені є те, що камери у скелях вважаються безпечними. В разі виходу з ладу системи охолодження, вічна мерзлота ґарантує постійну температуру мінус 3 градуси, – розповідає К. Фавлер: „Конструкція, яку ми створили в горі, на нашу думку, зможе витримати тисячу років. І за тисячу років вона буде виконувати ті ж самі функції". Цікава деталь – за останні 10 років були знищені банки насіння в Іраку і Афганістані, а від тайфуну загинуло сховище на Філіпінах. Ґльобальний банк розрахований на 4.5 млн. рослин, зараз відомих людині видів фльори є лише 1.5 млн. Проте, найважливіше для норвезького генетика - зберегти вимираючі зернові сорти, якими харчуються в бідних країнах. Їм загрожує знищення, оскільки вони є економічно невигідними для аґрарних концернів. До речі, – кожна країна – і Україна не є винятком – має змогу розмістити унікальні сорти рослин, які на її території, та мати повне право на них протягом усього періоду існування „Сховища судного дня". („Німецька хвиля")

Нюйоркська симфонічна оркестра виступила у Північній Кореї

НЮ-ЙОРК. — Незвичайна подія сталася у міжнародному музичному житті, а може, й не лише у музичному: симфонічна оркестра Нюйоркської філармонії прилетіла на гастролі до Північної Кореї. Неймовірно, але факт: найкраща симфонічна оркеста Америки виступила у найізольованішому суспільстві світу. У вівторок, 26 лютого, американські музиканти дали перший свій концерт у Пхеньяні.

Запрошення надійшло від північнокорейського уряду. Вашінґтон офіційно тримається на відстані від організації гастролей, але там не приховують сподівань, що ця подія сприятиме більшій відкритості режиму – в той час, як США, Південна Корея, Японія, Китай і Росія намагаються переконати Пхеньян відмовитись від ядерної зброї.

За збігом обставин, Кондоліза Райс, секретар Державного департаменту США, якраз у ці дні перебуває поруч, у Південній Кореї, з нагоди вступу на посаду новообраного президента. Але вона сказала, що відвідувати Пхеньян не плянує. Лорін Мазель, головний диригент Нюйоркської оркестри, яка має репутацію першої оркестри Америки, сказав після прибуття до північнокорейської столиці: „Музика завжди й традиційно була ареною, на якій люди можуть входити в контакт. Це річ безстороння, емоційна, віч-на-віч. Якщо наш концерт тут сприймуть добре, люди відчують, що ми виконуємо музику для них і що нас хвилює те, що вони хочуть, щоб ми грали для них, то це означатиме, що ми зробили свій внесок, який могли, щоб бодай на один крок зблизити наші народи".

Не знати, щоправда, наскільки нині сприятиме зближенню натовп озброєних прикордонників, які зустріли американських гостей біля відчинених дверей „Боїнґа" і там-таки заходилися перевіряти документи. То була тривала процедура, бо ж оркестра прибула у супроводі 175 журналістів, обслуговувального персоналу та ще континґенту багатих спонзорів, з чиїх глибоких кишеней оплачувалася візи – усього 280 осіб. Також привезли 12 тонн обладнання.

Коли гості вийшли з літака, прикордонники почали тимчасово, на час візити, конфісковувати мобільні телефони – у Північній Кореї заборонено користування привезеними з-за кордону такими апаратами – і відштовхувати від музикантів репортерів американського телебачення. Ті прибули раніше й зустрічали літак. Перекладачі з рожевими посвідками на грудях і ґіди з жовтими пояснювали охоронцям, що це, мовляв, леґітимна закордонна преса і з ними треба поводитись стримано.

Після того гостям влаштували прийняття з виступом танцюристів і розкішним бенкетом. Американців пригощали перепелиними яйцями, зупою з фазана й смаженою бараниною. Між тим відомо, що північнокорейське село голодує.

На першому концерті у програмі Нюйоркської оркестри – твори Джорджа Ґершвіна, Антоніна Дворжака й Ріхарда Ваґнера, плюс виконання державних гимнів обох країн. Відбулися також майстерні-кляси американських музикантів для північнокорейських колеґ, а маєстро Л. Мазель провів репетицію з місцевою оркестрою і дириґував нею. (Радіо „Свобода")

У США сперечаються з приводу фото Б. Обами

ВАШІНҐТОН. — Фотографія кандидата від Демократичної партії на президентських виборах у США Барака Обами, вбраного у традиційний сомалійський одяг і турбан, спровокувала обмін гострими коментарями між його прихильниками і тими, хто підтримує його суперницю в боротьбі за номінацію, Гіларі Клінтон. Фотографія з'явилася на американському „веб-сайті" „Drudge Report", який каже, що отримав її після того, як її поширили серед помічників Г. Клінтон. У минулому табір Г. Клінтон припускав, що походження Б. Обами, батько якого був кенійцем, може зневохотити від голосування за нього традиційних виборців. Фото, що опинилося в центрі скандалу, зробили під час широко всвітлюваної візити сенатора Б. Обами на батьківщину його батька, Кенію, два роки тому. Керівники виборчої кампанії Б. Обами відреагували розлючено, заявивши, що оприлюднення фото мало на меті наголосити на чужоземному походженні сенатора Б. Обами з метою зневохотити виборців підтримувати його. Команда Г. Клінтон каже, що, наскільки їй відомо, ніхто з їхнього табору з фото не мав справи. Звідки б не походило це фото, скандал свідчить про запеклість цієї номінаційної боротьби, особливо на її вирішальному етапі. Праймеріз наступного тижня в Огайо і Текасі багато хто вважає вирішальними для Г. Клінтон. (ББС)

Пентаґон повідомив про успішне збиття несправного супутника

ВАШІНҐТОН. — За повідомленням Пентаґону, 21 лютого о годині 3:30 за міжнародним часом США збили супутник, який, вийшов з ладу і становив загрозу як іншим сателітам, так і можливим падінням на Землю. Розвідувальний супутник, який, з даними Пентаґону, було запущено 14 місяців тому і з яким відразу після запуску втрачено зв'язок, збито триступінчастою ракетою з крейсера військово-морських сил США у Тихому океані. За твердженнями американських офіційних осіб, супутник становив загрозу руховї інших об'єктів на навколоземній орбіті та був небезпечним для людей тим, що міг впасти на Землю. Небезпека для людей загострювалась наявністю на супутнику паливного баку з вмістом токсичних речовин. Пентаґон повідомив, що ракета влучила в супутник й знищено паливний бак, що було одним з декларованих завдань акції. Департамент оборони США запевнив, що уламки супутника повинні згоріти при вході в атмосферу Землі. Росія і Китай, як також деякі американські скритикували збиття супутника, вважаючи, що справжньою метою акції було випробування ракети. („Голос Америки")

Німеччина прагне зменшити залежність від російського газу

БЕРЛІН. — Німеччина хоче зменшити свою залежність від російського газу. Як заявив федеральний міністер економіки Міхаель Ґлос 23 лютого важливу ролю тут відіграватиме газовий трубопровід „Набуко". За його допомогою можна буде транспортувати до Німеччини, наприклад, туркменський газ, не використовуючи для цього газотранспортну мережу „Ґазпрому", вважає німецький міністер. У неділю, 24 лютого, Міхаель Ґлос відвідає Туркменістан. Газопровід „Набуко" плянує прокласти через Туреччину до Австрії. Очікується, що його будівництво завершиться 2012 року. („Німецька хвиля")

Фільм „Старим тут не місце" – переможець нагороди „Оскара"

ЛОС-АНДЖЕЛЕС. — На 80-ій церемонії нагородження премією „Оскара" у Голівуді 24 лютого домінували американські сценаристи Джоель та Ітен Коени. Їхній фільм „Старим тут не місце" отримав Оскара в номінаціях „найкращий фільм" і „найкращий режисер"поміж інших нагород. Нагородою за найкращу чоловічу ролю відзначено Даніела Дей-Льюїса, який зіграв нафтового магната у стрічці „Буде кров". Найкращою актрисою визнано французьку зірку Маріон Котіяр, яка зіграла співачку Едіт Піаф у стрічці „Життя троянди". Найкращим фільмом чужоземною мовою визнано австрійську стрічку „Фальшивомонетники". Еспанський актор Гав'єр Бардем і британка Тільда Свінтон отримали Оскарів в номінації „найкращі виконавці другого пляну". (ББС)

Рауль Кастро – новий президент Куби

ГАВАНА, Куба. — Національна Асамблея на Кубі 24 лютого обрала президентом Рауля Кастро, який заступив на цій посаді свого старшого брата Фіделя. Справжньою несподіванкою став вибір Р. Кастро віце-президента. Замість представника молодого покоління комуністичних провідників, він вибрав Хосе Мачадо Вентуру - 78-річного твердокурсника і одного з керівників революції. Національна Асамблея також задовольнила прохання Р. Кастро і дозволила йому консультуватися зі своїм братом щодо головних політичних питань. У Ф. Кастра більше не буде владних повноважень, проте він залишиться першим секретарем правлячої Компартії і продовжить писати статті, присвячені внутрішнім і міжнародним питанням, і це говорить про те, що в одній з останніх комуністичних країн світу, швидше за все, не відбудеться разючих змін. Коли Р. Кастро перебрав на себе керівництво Кубою, багато хто очікував від нього змін, однак, мало з тих надій справдилося. Минулого року він таки говорив про необхідність „структурних і концептуальних" змін в економіці і визнав, що багатьом кубинцям важко вижити на державну платню. Але ознак того, що він втратив віру в соціялізм, немає. Він також звільнив низку політичних в'язнів, однак, у найближчому майбутньому дарма плекати надію на те, що він піде шляхом багатопартійної демократії. Будь-яка з обіцяних ним реформ, імовірніше за все, матиме на меті підтримувати чинну систему, а не підривати її. (ББС)

На Союзівці...

(Закінчення зі стор. 1)

систему охолодження, переробляють лазнички, танцювальну площу – відповідну для інструкторів і учнів популярного танцювального табору Фундації ім. Роми Прийми-Богачевської. Цього року, пояснює управитель, буде вісім тижнів танцювальних програм на Союзівці.

У співпраці з Українським спортово-виховним товариством „Чорноморська січ" на Союзівці заплановано перебудувати теперішню площу копаного м'яча відповідно до офіційних вимог.

Ще одним новаторством буде спорудження шатра над площею для їзди на роликах, яка стане ще одним приміщенням для таборової дітвори. „Останнім часом наші табори є дуже популярними, й тому в одному часі відбувається їх три нараз, – „Табір пташат" для дітей передшкільників, тенісовий табір і танцювальний табір". Н. Паславський вияснює, що площу під новозбудованим шатром буде можливо використовувати таборовикам для ігор, танців, обідів та інших зайнять.

Також для розміщення більшої кількости таборовиків Союзівка плянує відновити інші приміщення – будинок „Львів", де колишня їдальня буде цілковито відновленою.

Всі ці відновлення, запевняє Н. Паславський, будуть готові до початку нового сезону в травні. „Це частинне закриття дає нам час і можливість все заплановане здійснити, тому ми тепер є дуже зайнятими – кажу передусім про себе і мого асистента Соню Семанишин".

Управитель оселі підкреслив, що Український Народний Союз через Українську Народну Фундацію розпочав ці конечні відбудови та оновлення – на загальну суму 200 до 250 тис. дол., щоб поліпшити приміщення Союзівки, підготувати їх для розширення культурних програм і таборів для молоді. „Тому ми потребуватимо з наполегливістю здобувати пожертви для здійснення цих плянів", – каже головний управитель.

Стосовно плянів житлових кооперативних приміщень, Н. Паславський підкреслює, що справа є вже в адвокатів, які мають її передати до Головного прокурора нюйоркського стейту.

Нестор Паславський – управитель Союзівки.

Тим часом дальшу працю проводять адвокати з ділянки нерухомостей, інженерські фірми здійснюють вимірювання та вивчають різні можливості. Готуються пляни для Міської ради плянувань і Департаменту здоров'я. Тільки тоді, як Головний прокурор затвердить подані пляни, Союзівка зможе реклямувати майбутні кооперативні житлові приміщення.

В той самий час, підкреслює Н. Паславський, до Екзекутиви УНС звернувся „Open Space Institute", якого ціллю є зберігати ліси в системі Стейтових парків. Згаданий інститут є зацікавлений купити частину землі від Союзівки, котру опісля подарують стейтові для публічного вжитку і він стане частиною парку „Міневаска". Союзівка та її гості матимуть право втримати назавжди вживання тієї землі для розвагово-відпочинкових цілей. Союзівка охоплює 390 акрів землі, але використовує лише малу частину цього терену.

До речі, „Open Space Institute" вже закупив частину сусідньої посілости – власности Наукового товариства ім. Шевченка, котра тепер вже є землею стейту.

Н. Паславський підкреслює, що „не має будь-яких розмов на тему продажі Союзівки", незважаючи на принагідні чутки загадкового походження.

Отже, пам'ятаймо, відкриття сезону Союзівки розпочнеться у травні, на „Меморіял Дей", Фестивалем українських фільмів „Kino Q", – показом документальних, короткометражних фільмів та анімацій на українські теми чи виготовлених українськими фільмарами. В п'ятницю увечорі гратиме український акордеоніст Матвій Дубас, в суботу буде забава з оркестрою „Грім", репертуар якої, забарвлений українськими танцювальними мелодіями є дуже популярним серед молодшої ґенерації. В неділю увечорі виступить музикант Володимир Мосюряк.

У червні Союзівка наповниться весільними звуками, щорічним святкуванням Дня батька, Конференцією сеньйорів УНСоюзу, таборами молоді („Табір пташат" денний табір та тенісовий табір), як і майстернями танців Роми Прийми-Богачевської.

У липні – програмами Дня американської незалежности та іншими таборами (денний табір української спадщини, табір „Discovery", спортовий табір „Чорноморської січі" та перша сесія табору українських танців Роми Прийми-Богачевської). Не можна також не згадати Другого з черги річного Фестивалю української культури, запланованого на 9 – 13 липня, як головна подія літнього сезону.

У серпні відбудеться друга сесія табору українських танців, окремий кінець тижня для батьків адоптованих дітей з України (організованим у співпраці з Посольством України у США), як і вибором „Міс Союзівки".

Наприкінці серпня і початку вересня сезон закінчується програмою завжди популярного „Дня праці", спортовими змаганнями, забавами, українською музикою та загальним спілкуванням.

Адреса Союзівки: 216 Fordmore Road, Kerhonkson, NY 12446. Можна телефонувати на число 845-626-5641, або контактуватися факсом 845-626-4638 або е-поштою, Soyuzivka@aol.com

Переклад Х. Ференцевич

КОЛОНКА КОМЕНТАТОРА

Сліди війни – нагода для туризму

Р.Л. Хомяк

ВАШІНҐТОН. – Тоталітарні режими – чи то в країнах, чи в політичних організаціях – добре надаються як теми для сатири. Біда в тому, що народ, який живе під тоталітарним режимом, змушений стільки терпіти, що сміятись з тоталітарних заходів якось ніяково.

Нацистський режим Німеччини 1930-1940-их років, з усією своєю жорстокістю і мільйонами людських жертв, робив кроки, які аж просяться висміювати. Тим більше, що чимало з своїх ілюзійних примхів німці здійснювали на території України, яку Адольф Гітлер вибрав для експансії Третього райху. За пару років німецької влади в Україні (1941-1944 роки) партійні помічники Гітлера створили німецькі поселення на Житомирщині. Вони мали служити як моделі для інших поселень на схід аж до Уралу. Головним архітектором цієї розбудови Райху був шеф СС Гайнріх Гіммлер. Серед інших звань, якими його нагородив Гітлер, було – „державний комісар для посилення німецькости", або в оригіналі, для знавців німецької мови, „Reichskommissar fuer die Festigung des Deutschen Volkstums". І він серйозно взявся за ці пляни, навіть всупереч поглядам і порадам непартійних експертів. Гіммлер був переконаний, що з благословенням самого фюрера він будує німецький рай на землі, тому погляди знавців тут були ні при чому.

Американський науковець д-р Венді Лавер, вивчала німецькі поселення на Житомирщині, користуючись німецькими, американськими, а тепер вже й українськими архівами. Чимало часу вона жила в домі української родини в Житомирі і зблизька оглядала залишки імперських заходів Гітлера і його кадрів в Україні. Порівняно недавно вона видала книжку у видавництві Університету Північної Каролайни, разом з американським Меморіяльним музеєм голокосту у Вашінґтоні: Wendy Lower, „Nazi Empire-Building and the Holocaust in Ukraine" („Нацистська розбудова імперії і Голокост в Україні") University of North Carolina Press, 2005, 305 стор.).

Головним персонажем книжки д-ра В. Лавер є дуже жорстокий Г. Гіммлер, „райхсфюрер" і керівник СС, який так нагадує персонажі з творів Миколи Гоголя або Ґілберта й Салівана. Наприклад, на обгортці і на одній із сторінок книжки є фото Г. Гіммлера який тримає в руках рослини бавовни, вирощеної на Житомирщині, і показує їх іншому офіцерові СС. Баварець Г. Гіммлер був студентом мюнхенської Вищої технічної школи, де вивчав агрономію і восени 1942 року хвалився врожаєм бавовни на території поселення німців. Фото двох вищих офіцерів Третього райху з жмутком бавовняних кульок виглядає оперетково.

До комічности грізного Гіммлера належить і його сподівання на етнічних німців, знаних як „фольксдойче", для яких, в першій мірі, будувались поселення вздовж шляху між Житомиром і Бердичевом під назвою Геґевальд, що можна перекласти як заповідний ліс, пояснює В. Лавер. Це правда, що в Україні німецькі поселенці жили століттями, але гітлерівські й гіммлерівські „фольксдойче" в Україні були переважно негідники, які правдою чи неправдою могли довести, що в них є німецька кров.

„Сотні місцевих українців і поляків, – пише В. Лавер на стор. 197, – перехитрювали нацистських спеціялістів від раси, фальшиво доводячи, що мають німецьку кров, тільки для того, щоб дістати кращі харчі, кращу працю і щоб врятуватись від наступу совєтів".

Гіммлер їх любив і сподівався заселити цими фольксдойчами нові колонії аж до Уралу. Тим часом ці етнічні німці радо користали з пільг Третього райху, але бути піонерами розбудови імперії на сході Европи їм не надто хотілось. Все це Гіммлера і дивувало, і нервувало. І щоб не втратити візії німецького раю на Житомирщині, він знайшов своїх піонерів – есесівців-фармерів і назвав їх„ піонерами німецькости на сході" (стор. 175). Згодом на територію Геґевальду німці насилу поселили волинських фольксдойчів з північних районів, а українців, які там жили, вивезли у товарових вагонах до таборів примусової праці; наприклад, одного разу 16.5 тис. українських чоловіків, жінок і дітей вивезли до таборів біля Дніпропетровська, інших до Німеччини (стор. 175).

В моїй пам'яті фольксдойчі, які жили у Львові, пригадуються у дуже неґативному світлі. Передня частина трамваїв, наприклад, були відгороджені „нур фір Дойче" (тільки для німців). І коли ми тиснулись ззаду трамвая за поясом-перегородою, тих кілька фольксдойчів, які здебільшого не знали німецької мови, а говорили польською або українською, вигідно сиділи собі на сидженнях і часто тримали сітчасті торби, з яких визирали такі бажані продукти, як хліби й масло, ковбаси, овочі, недоступні ненімецькому населенню.

Заходами баварського агронома Гіммлера, в ранзі імперського комісаря для посилення німецькости (таке звання можна прямо вкласти в оперету Ґілберта й Салівана), Німеччина, яка була у війні на заході і сході, знаходила для фольксдойчів в Україні дефіцитні продукти! Це – не сатирична, а сумна сторінка тоталітарного режиму.

В американській пресі, фільмах, книжках прийнято, що будь-яка особа, одягнена в німецьку військову уніформу періоду Другої світової війни, вважається нацистом або нацистським вояком (навіть не німецьким, а нацистським). Не так просто. У книжці „Nazi Empire-Building and the Holocaust in Ukraine" Венді Лавер цитує документи, які яскраво виявляють тертя між партійцями (членами НСДАП, себто нацистами) і німцями офіцерами Вермахту. Як це завжди буває в тоталітарних ситуаціях, усі рівні, але деякі є

(Закінчення на стор. 22)

Бережімо мову – душу народу

Минулого тижня, 21 лютого, культурна громадськість світу відзначала Міжнародний день рідної мови, запроваджений дев'ять років тому з ініціятиви Організації ООН в питаннях освіти, науки і культури (ЮНЕСКО). Ідея цього Дня – якомога глибше усвідомити неповторність кожної мови як найбільшого, найдорожчого духовного та інтелектуального скарбу народу. Шкода, що День рідної мови так забарився – якби він виник хоч на 200 років раніше, може, світова історія містила б менше трагедій, пов'язаних зі сваволею імперій, з поневоленням одного народу іншим, з варварським потоптанням мов менших і беззборонних етносів. Та й наша українська мовна ситуація виглядала б інакше.

На жаль, гострих і болючих проблем у цій ділянці ще й нині немало, і саме тільки запровадження Міжнародного дня рідної мови їх не розв'яже і навіть не стримає небезпечних тенденцій. Потрібні сильніші засоби на державному і міждержавному рівнях.

Сьогодні наша плянета ще розмовляє майже 6,700 мовами, але вже половина з них перебуває на межі зникнення. За даними ЮНЕСКО, 96 відсотків з усіх чинних у світі мов використовують у щоденному вжитку лише 4 відс. населення плянети. Щороку буквально назавжди вмирає майже 10 мов. А 80 відс. мов на африканському континенті не мають писемности, іншими словами – не мають перспективи. А що значить – мати її? Експерти вважають, що для виживання мови треба, щоб нею розмовляло не менше, ніж 100,000 осіб, але й це не є ґарантією. Виникнення могутніх інформаційних технологій не сприяє національним меншинам і їхнім мовам. Хочемо чи ні, а тепер ось так воно: якщо мова не представлена в міжнародній комп'ютерній мережі (інтернеті), то вона перебуває поза межами світового співтовариства, її ніби нема зовсім. Вже не кажемо про народні діялекти і говірки, які, попри свою ориґінальність і красу, можуть навіки зникнути під натиском технологічно озброєних мов. Поміркуймо: на даний час 81 відс. інтернетних „веб-сайтів" зайняті англійською мовою, 2 відс. – німецькою і японською мовами, по 1 відс. сторінок в мережі належить французькій, еспанській та скандинавським мовам.

Українською розмовляють мільйони людей, проте темні хмари над нею все ще не розійшлися, бо за всі майже 17 років державної незалежности в Україні жоден уряд пальцем не кивнув заради виведення нашої мови з загумінковости, куди її завів фактичний статус колонії. Залишити українську мову в цьому другосортному, рабському статусі прагнуть певні політичні сили в Україні і, певна річ, в Москві.

Ось характерна ситуація двох останніх місяців. Не встиг Конституційний суд України 24 грудня 2007 року ухвалити, що всі закордонні кінофільми повинні дублюватися або озвучуватися українською мовою, як негайно запротестували комуністи у Верховній Раді і Партія Реґіонів, а через пару днів „стурбованість" з приводу рішення Конституційного суду України висловило Міністерство закордонних справ Росії, нахабно спотворюючи реальний стан справ. На думку Москви, цим рішенням Україна порушує те положення Европейської хартії реґіональних мов або мов меншин, яке зобов'язує кожну державу забезпечувати свої меншини кінофільмами їхньою мовою. В цьому випадку, мовляв, російською. Але ж хто, будучи сповна розуму, може віднести російську мову до меншинної і покривдженої? Коли Україна спроможеться на політичну волю, яка припинить це неоімперське лицемірство?

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

Головний редактор – Рома Гадзевич

Редактори: Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

FOUNDED IN 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510

E-mail: svoboda@att.net Website: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054.

Передплата на рік $55.00, на півроку – $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку – $30.00. За кожну зміну адреси – $1.00.

Чеки і грошові перекази виставляти на „Svoboda".

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Адміністрація „СВОБОДИ"

Адміністратор	– Володимир Гончарик	(973) 292-9800 дод. 3041 e-mail: ukradmin@att.net
Керівник відділу оголошень	– Марійка Осціславська	(973) 292-9800 дод. 3040 e-mail: adsukrpubl@att.net
Передплата	– Марійка Пенджола	(973) 292-9800 дод. 3042 e-mail: ukrsubscr@att.net

ЛЮТИЙ В НАШІЙ ІСТОРІЇ...

З тих, що не жебрали, а здобували...

Коли ми думками і почуттями повертаємо з минулого якусь особливу подію чи особливу людину, то цим поверненням, навіть якщо воно мимовільне, стверджуємо, що, властиво, є не одна, а дві історії, котрі течуть мовби паралельно: минуща історія видимого, матеріяльного світу, а десь високо над нею, за метафізичною межею – річище, до якого здіймається все, що достойне називатися духовною дією, тобто все те, що породжене крайнім напруженням людського розуму чи душі, те, що пов'язане з жертовним виконанням індивідуальної, абсолютно неповторної життєвої програми, місії і тому вже належить не тільки до часу, а й до вічности.

27 лютого, за новим стилем, 1664 року до рук польського короля Яна Казимира потрапив, у висліді зради, славний козацький полковник Іван Богун. Непримиренний до окупантів, польських і російських, винятково хоробрий вояк і винятково талановитий полководець наклав головою, але це вже не могло ані на макове зерня зменшити його вкладу в український час і українську вічність.

Так сталося, що про І. Богуна мало пишуть – він мовби залишається в тіні Богдана Хмельницького, яскраве історичне світло, що огортає постать великого гетьмана, мовби притьмарює не менш маштабну поставу героя доброго десятка страшних битв, включаючи драматичну січу під Берестечком.

Але найголовніше про І. Богуна – загальновідоме: в 1654 році, на сумнозвісній Переяславській раді, він відмовився присягати на вірність російському цареві. Так само, як трохи раніше, в 1651 році, не поставив свого підпису в Білій Церкві під угодою з поляками. Так само, як пізніше, в 1658 році, рішуче виступив проти укладеного гетьманом Іваном Виговським Гадяцького договору. Задумаймося: що такого він знав, що втримувало його від угод з ворогами України? Передбачав, що компроміси з ними ні до чого доброго не приведуть? Так, але тут маємо щось ще інше, ще набагато важливіше, ніж знання і передбачення, – тут маємо вособлену в одному конкретному лицареві всю життєву філософію українського козацтва: краще загинути в бою за волю, ніж жити в рабстві. Цю філософію козацькі полки І. Богуна забрали з собою до неба, в земному ж українському світі сьогодні метушаться компромісники, роблячи вигляд, ніби угодами з ворогами можна відродити минулу честь і славу України.

А І. Богун знав – і не головою тільки, а серцем, усім єством своїм, що двох смертей не буває, а однієї – не минути, й коли ти – козак, коли госта шабля – твоя карма, то до неба тебе може привести тільки одна дорога: через бій за рідну землю і за свободу.

Час від часу, у хвилину чи добу душевного й духовного зрушення, відчуття істинности цієї філософії торкає нас своїм вогненним крилом, і тоді полковник І. Богун і всі подібні до нього в нашій історії постають перед нашим внутрішнім зором у весь їхній велетенський зріст.

Виступаючи перед Українською студентською громадою у Варшаві 15 червня 1937 року, Олена Теліга, котра за самим складом своєї душі належала до вже й тоді рідкісної категорії богунців, промовляла ці високовартісні слова:

„Кожний, хто читав трилогію Синкевича, був на довгий час полонений Богуном. „Бути таким, як він!". Про це мріяли сотні юнаків, з захопленням вдивляючись в поривающу постать, яку навіть перо чужинця не хотіло викривити... Богун був тим героєм, якого неспокійний дух живе і досі і пекучим вогнем вривається в душу молоді. Він був найяскравішим представником типу тогочасних українців, що зі сміхом зустрічали небезпеку, не розв'язували вузли, а розрубували їх, не жебрали, а здобували, що вважали потрібним здобути...".

Тепер переважно жебрають...

П. Ч.

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Не плач за мною, Стецева!

Посилаю до „Свободи" свій нарис „Не плач за мною, Стецева". Я усвідомлюю, що газета не є місцем для таких нарисів, але у своїй сивій голові (6 січня мені буде 77 років), я думаю, що варто поділитися моїми почуттями з читачами „Свободи". Бо я завжди був, є і буду читачем „Свободи" і „The Ukrainian Weekly" .

Кожного тижня я нетерпляче очікую поштової появи обох тижневиків. За своїх молодих років я працював у великому банку на Вол-стріт в Ню-Йорку і брав участь у всіх ділянках українського життя. Я писав українською, німецькою і англійською мовами про німецько-американський футбольний союз, до якого належав наш Український спортовий клюб. Я також був у проводі цього союзу, де мене обрали пресовим референтом. Мої дописи поміщували „The Ukrainian Weekly" (тоді був редактором Зенон Снилик) і „Свобода". Писав також переважно гуморески до „Мітли" і „Лиса Микити" під редакцією славного маляра-карикатуриста Едварда Козака.

Я народився у Стецевій. Це чудове, велике, історичне село на землі українського Покуття, з великим ставом посередині й церквою на горбі. Воно лежить між горбами, на межі Галичини і Буковини. Село дуже близьке до Русова – рідного села нашого великого письменника, майстра новелі й українського патріота Василя Стефаника. В. Стефаник був одружений з Ольгою Гаморак і оселився на деякий час в тестя К. Гаморака в нашій Стецевій.

Поблизу Стецеви знайдено браслети доби пізньої бронзи, виявлено поселення ранньо-слов'янської черняхівської культури, де знайдено монету римського імператора Коммода. Перша згадка про Стецеву належить до другої половини XV ст. В документі за 1472 рік зазначено, що село входить до Снятинського староства. В іншому джерелі за 1564 рік згадується Стецева – королівське містечко, яке лежить на межі з Молдавією, і в ньому є 39 будинків. У 1566 році турки і татари під час походу через Прикарпаття зруйнували і пограбували Стецеву. Великого лиха зазнало село від татарських орд у 1612-1622 роках. У 1625 році вони пограбували все майно жителів, а людей знищили. Лише випадково врятувалося п'ять родин, які на згарищах заснували нове село. В люстрації Снятинського староства від 1629 року зазначено, що „було містечко Стецева, з котрого зараз село осаджується".

У своїй книжці „Наша батьківщина" Іван Тесля писав у передмові „Пізнай край, де живеш": „На широких рівнинах південної частини Східньої Европи, на північ від Чорного моря й суміжних гірських хребтів, аж ген по темні праліси Підляшшя й болота Полісся простягнулася гарна сонячна країна, славна своєю героїчною бувальщиною, родючістю й природними багатствами. Ця гарна земля – це наша батьківщина, край, де ми родилися й живемо, тут жили й працювали наші предки, тут живуть наші рідні, друзі й товариші та всі люди, що говорять такою ж мовою, як і ми, співають такі самі пісні, мають такі самі звичаї і спільне минуле. Ці люди – це українці, а всі разом творять один український народ. Землі, які замешкує український народ – це українська етнографічна територія".

Під час Другої світової війни наша родина, як і багато інших родин, була змушена покинути Україну. І тепер моїм бажанням є відвідати чудові землі України від гір Кавказу, через Київ, Дніпро, Буг, Дністер, Карпати до рідної Стецеви. На превеликий жаль, я вже не в силі виконати це бажання. Таким жорстоким є життя. Вже час на прощання із сльозами. Але не плач за мною, Стецева, не плач за мною, Україно! Я завжди залишуся вашим вірним сином, я вас ніколи не забуду, до кінця свого життя.

Зенон Лисняк,
Гемпстед, Ню-Йорк

Таємниці з перших уст

Весною 1945 року Червона армія прорвала німецький фронт в околиці Гляйхенберґ – Австрія. Дивізію „Галичина", яка була в той час у гористих теренах південної Австрії, спрямовано форсованим маршем на північ рятувати становище. 29-ий і 30-ий полки дивізії відбили ворога, вирівняли фронтову лінію і зайняли оборонні позиції, які мужньо втримали аж до капітуляції Німеччини.

У цих боях я був поранений і висланий на лікування до Кляґенфурту, де я мав нагоду познайомитися з німецьким майором з військової розвідки. Коли він випитав про моє минуле і довідався, що я був студентом Політехніки в Берліні та працював перекладачем у штабі вермахтівської дивізії від початку східньої кампанії аж до мого переходу у 1943 році до дивізії „Галичина", то розговорився і, не приховуючи свого захоплення, сказав мені: „Ми вже від довшого часу ведемо переговори з англійцями про підписання сепаратного миру. Коли будуть звільнені наші сили на західньому фронті, то разом з такими, як ви, зможемо прогнати більшовицьку орду аж за Урал і звільнити назавжди не тільки Европу, але й цілий світ від комуністичної небезпеки".

Поряд з спробами підписання сепаратного миру з Англією, тривали намагання ліквідувати Гітлера. В оточенні Гітлера завжди перебували найбільш довірені йому партійні особи з СС і Гестапо. В таких умовах навіть подумати про замах було неможливо. Усе змінилося в половині липня 1944 року, коли до нього були допущені офіцери з розвідки німецької армії – Вермахту. Щоб позбутись Гітлера, закладено під столом у кімнаті нарад бомбу, яка вибухнула, але тільки легко поранила диктатора.

Филип Трач,
Лейквуд, Огайо

Крайове Волинське братство

В цьому році виповнюється 390 років від заснування Луцького Хрестовоздвиженського братства, яке в роки переслідування православ'я на Волині стало на захист віри батьків. Його правонаступник – Волинське Крайове братство, готуючись до відзначення цього ювілею, водночас відзначає не менш важливу подію: 380-ліття першої друкованої книжки в Луцьку.

Книжка ця – „Ляменти" авторства єродиякона Давида Андреєвича була друкована в друкарні братства в 1628 року. Це була перша „кирилична" книжка, яка поклала початок книгодрукуванню в Луцьку. Єдиний у світі примірник цього видання зберігається тепер у Львівському Національному музеї.

Волинське Крайове братство, яке очолює Андрій Боднарчук, депутат Верховної Ради першого скликання, для збереження історичної пам'яті вирішило перевидати цю книжку з паралельним перекладом тексту на українську мову Валерія Шевчука та з науковими розвідками вчених. Книга має вийти на кошти небайдужих людей в Україні і діяспорі.

Тих читачів „Свободи", зокрема виходців з Волині, котрі бажають долучитись до цієї богоугодної справи відновлення пам'ятки друкарства на Волині, просимо посилати Вашу звільнену від податків пожертву через Товариство Андрія на адресу: St. Andrew's Society, Inc., 1023 Yorkshire Drive, Los Altos, CA 94024. – із зазначенням на чекові „Lamenty".

Імена всіх жертводавців будуть вміщені в цій книзі. А тим, хто зложить пожертву 25 дол. або більше, Волинське Крайове братство обіцяє вручити іменний примірник.

Михайло Герець,
Ратерфорд, Ню-Джерзі

Українська жінка в історії

Українська жінка завжди ішла поруч чоловіка, а не позаду нього. Дружина була не слугою його, а товаришем в житті, була рівноправна. Це на відміну від польської середньовічної родини, де панівне становище мав чоловік. В московській державі жінка була невільницею і не мала права вийти з дому без дозволу чоловіка, навіть до церкви. Жорстокість до жінок була узаконена. А у нас народне прислів'я каже, що жінка тримає три кути хати.

Від початку нашої історії мужні постаті жінок – це наша славна традиція. Княгиня Ольга, коли не стало її чоловіка, князя Ігоря, і Ганна, вдова по князеві Романові Галицькому, перебрали провід державою.

Київська Русь втішалася повагою в тодішньому політичному світі, дочки королівських родин одружувалися з нашими князями і ставали матерями княжих дітей. Сестра царгородського цісаря Анна стала дружиною князя Володимира Великого, Ірина, дочка шведського короля Олафа, – дружиною Ярослава Мудрого, Єлисавета Ґіда, дочка англійського короля, – дружиною Володимира Мономаха. Анна Ярославна стала дружиною французького короля Генрика І і була королевою Франції. Залишився її підпис під час коронації, як історичний документ. На тодішні часи письменність серед жінок була майже унікальна річ. Анастазія Ярославна стала дружиною угорського короля Андрія І. Євпраксія Мстиславна – дружиною угорського короля Ґейзи. Єлисавета вийшла заміж за норвезького принца Гарольда. Син Ярослава Мудрого Всеволод одружився з грецькою царівною Іриною, Влодимир – з німецькою княжною Одою, Ізяслав – з дочкою польського князя. Князя Ярослава Мудрого називали тестем Европи.

Збірник прав князя Ярослава Мудрого „Руська Правда" вважав жінку в суспільстві рівноцінною чоловікові та рівноправною.

Марія Храплива,
Сінсінаті, Огайо

Новини з молодіжної студії „Ганнуся"

Мабуть, у жодній книгозбірні України творчість української поетеси Ганни Черінь не представлена так детально, як у миргородській діяспорній бібліотеці ім. Галини Король: тут є більша частина її поетичних збірок, і майже всі з дарчими написами, зробленими рукою авторки. Тепер учні знайомляться з прозою Г. Черінь, з книгою її оповідань „Українська кров", виданою у Лондоні.

Високо оцінюючи дослідництво юнацького наукового товариства, яке діє на базі миргородської студії „Ганнуся", міжнародний благодійний фонд „Смолоскип", який очолює Осип Зінкевич, присудив цього року стипендію юному миргородському дослідникові Артемові Стужукові з древнього козацького роду Гордієнків, чиї хутори біля Ромодана в 1932 році були спалені і заорані більшовиками. Цю нагороду дослідник отримав за написану ним працю „Новітні Запорожці у боротьбі за визволення Полтавщини від більшовиків у 1918 році". Спонсором стипендії став д-р Леонард Мостович з США.

Нещодавно Володимир та Галина Королі надіслали для дитячої громади посилку з матеріялами для вишивання – різнокольорові нитки, канву, полотно. Тепер з'явилася можливість налагодити роботу гуртка маленьких вишивальниць. Маю приємну нагоду передати низький уклін від нашої дитячої громади родині Королів за їхню приязнь і жертовність.

Молодіжна організація отримала також святкові пакунки від Сестрицтва Святої Ольги з Вашінґтону – одяг і солодощі. Їх дістали інваліди, сироти.

Анатолій Сазанський,
Миргород, Полтавська обл.

2008 рік – Рік пам'яті жертв Голодомору в Україні

З НОВИХ ВИДАНЬ ЖУРНАЛУ „БОРИСТЕН“

Триста сторінок про Голодомор

„Не підлягає забуттю. Голодомор-геноцид українського народу 1932-1933 років". Публіцистика, проза, поезії. Дніпропетровськ. „Пороги". 2007.

„Року тисяча дев'ятсот проклятого"– це назва першого допису у збірнику матеріялів про Голодомор-геноцид 1932-1933 років в Україні. Автор – В. Л. У книзі під назвою „Не підлягає забуттю" – чимало статтей з такими підписами. Бажання залишитися невідомим не подібне до страху; це скоріше комплекс страху людини, яка пережила всі жахіття нищення голодом.

Упорядник книги Фідель Сухоніс збирав матеріяли упродовж ряду років – як з різноманітних літературних джерел, так і зі слів тих, кому пощастило вижити у ті лиховісні часи. Їхні свідчення-оповіді він регулярно друкував у редагованому ним часописові „Бористен". Кожна оповідь – це своєрідне вікно в пекло, не зважаючи на те, хто його прочинив – високоосвічений літератор, науковець чи проста людина. Адже всі (переважно всі) дописувачі були поміж тих, хто дивом вижив у часи Голодомору, а після того десятки років боялися про те навіть згадати, щоб не опинитися в концтаборі.

Книга „Не підлягає забуттю" – великого формату, 300 сторінок. Читати її так, як читають художню літературу чи звичайну публіцистику, неможливо. Горя, страждань надто багато... Ось уривок з оповіді Іларіона Хейлика: „Коли батька гнали в Сибір, нашу матір і нас, дітей, вигнали з хати на сніг. Батько потайки приїхав з Донбасу і забрав нас, де нас підхопила міліція і відправила в Харків. Мешкали ми у вагонах неподалік залізничної станції. Одного разу прийшла санітарна комісія і відібрала всіх дітей, котрі мали будь-які ознаки захворювання. У нашої Ніли (їй було вісім років) підпухло від недоїдання під очима, і її забрала санітарна комісія. Це був останній момент, коли ми бачили свою сестричку останній раз. Коли вже у нинішні часи я зустрів Василя Киву, який тоді теж був у Харкові, то він сказав, що дітей, яких відділила санітарна комісія, розстріляли."

Навіть для упередженого суду, щоб винести вирок, досить двох-трьох свідків. А якщо свідків близько сотні тільки в одній книзі? Але кому виносити вирок? Організатори й виконавці катівні повмирали... Чи не системі (нехай і минулій) – тій чорній потузі, яка ще зовсім недавно панувала й над духом людини?

Переконливим свідченням того, що територія України була катівнею над цілим народом, є географія дописувачів. Так, згаданий уже В. Л. описує голод на Чернігівщині, в Ніжинському районі, родина І. Хейлика – з центральної України, з Мишуриного Рогу на Придніпров'ї. Найбільше лютували кати в Полтавській, Дніпропетровській, Черкаській, Кіровоградській, Одеській областях, де з людської свідомости ще не вивітрився козацький дух непокори будь-якій сваволі.

Крім свідчень очевидців, Ф. Сухоніс увів до книги також прозові й поетичні твори тих авторів, які побували в самому епіцентрі нещастя, або ж тих, кого лихо торкнулося своїм чорним крилом. Це члени Національної Спілки письменників України з Придніпров'я Микола Невидайло, Олександер Зайвий, з Канади – Яр Славутич, з США – Поль Половецький. Всі вони свідчать про великий злочин, жертвами якого їм довелося стати.

Указ Президента України Віктора Ющенка про заходи у зв'язку з 75-ми роковинами Голодомору 1932-1933 років в Україні, поданий на початку книги, вселяє надію, що нарешті теперішні й майбутні покоління знатимуть правду про велике випробування, яке випало на долю їхніх попередників.

Віктор Савченко

* * *

Книга, про яку не можу не написати, щойно надійшла до мене з України. І якщо б я була Президентом України, то лише за оцю книгу нагородила б її редактора Фіделя Сухоноса найвищою державною нагородою!

На титульній стороні твердої обкладинки чорного кольору ілюстрація з спогадів художниці Євгенії Туркало-Розгін: живі кістяки двох людей – молодшого й старшого віку, що, може, вже й не очима, благально звернені до світу : „За що й чому?" А далі – промовистий вірш Василя Стуса: „Ще й до жнив не дожив, ані жита не жав, не згубив, не лишив. І не жив. І не жаль. Тьмавих протобажань заповітна межа: ці напасті зі щастям давно на ножах. Безборонно любити заказано край, а зазнав би ти, світе великий, добра. В смерть задивлені очі. Отерпла душа і навчає, і врочить: тобі кунтуша вже довіку не мати, а чорний бушлат – він як батько і мати, і дружина, і брат".

Монументальна книга складається з чотирьох розділів, також і передслова Ф. Сухоноса, який у зверненні до читачів наголошує: „Сьогодні достеменно відомо – об'єктивних причин для голоду в ті роки на Україні не було. Його запровадили штучно. Ми повинні добре усвідомити – Голодомор-геноцид в Україні 1932-1933 років – це та наша національна Голгофа, котра завжди буде мірилом нашої здатности називатися нацією.".

У першому розділі читаємо 22 оповіді-спомини людей, які, хоч живуть тепер поза Україною, ніколи не забули голодних знущань. Розділ другий – 32 оповідання: „Жнива скорботи", „Розпухлі люди, схожі на скелети", „Снували вулицями, як привиди" та ін. Розділ третій – ще 25 свідчень-спогадів. У четвертому розділі вміщено свідчення українських поетів, письменників, мистців про голодні роки України, зокрема Докії Гуменної, Катерини Кричевської-Росандіч, Олександра Зайвого, Поля Половецького, Оксани Маковець, Євгенії Гаврилюк.

Слід звернути увагу на розповідь Яра Славутича, який подає досить об'ємні документальні свідчення.

Епілогом став поіменний перелік всіх меценатів і жертводавців, українців з діяспори, завдяки яким збірник побачив світ.

Оксана Маковець

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Журналові „Критика” – 10 років

НЮ-ЙОРК. – 9 лютого в Науковому Товаристві ім. Шевченка відбулася презентація діяльности київського журналу „Критика“ й однойменного видавництва з нагоди 10-річчя їхньої активної і помітної присутности в загальноукраїнському інтелектуальному світі.

До створення „Критики” Україна ще по суті не мала періодичного видання подібного типу. Заснування журналу, а відтак і видавництва, стало відповіддю на потребу мати в країні інтелектуальну трибуну. Без оперативного осмислення та обговорення культурна та суспільнотворча продукція немовби не здійснюється, не доходить до повноцінного життя. Реакція, дискусія і, коли треба, полеміка витворюють діялогічність культури, трансмітують її за призначенням.

Значною мірою саме завдяки появі „Критики” в інтелектуальному середовищі України відбулися поважні зміни, адже часописом запропоновано стандарт, на який почали взоруватися інші серйозні редактори та видавці, – говорив у вступному слові Василь Махно (один з авторів „Критики”). Процес пішов завдяки зусиллям невеликого редакційного гурту – групі небайдужих науковців та літераторів.

Вирішальну ролю випало зіграти головному редактору видання – запрошеному на зустріч із читацькою публікою д-рові Григорієві Грабовичу. Разом з ним в розмові брав участь і член редколеґії журналу д-р Олександер Мотиль.

Д-р Грабович пригадав слухачам, що вперше думка про видання журналу „Критика” народилася у нього ще під час викладацької праці в Києві на початку 1990-их років. Тодішня ситуація в Україні вже дозволяла сподіватися на повторення успіху, якого в Центрально-Східній Европі зажив журнал „Культура” – його протягом п’яти десятиріч видавав у Парижі Єжи Ґедройц. Перше число „Критики” вийшло у серпні 1997 року. Це був час найбільшого занепаду українського книгодруку і мінімальної державної підтримки національної культури загалом.

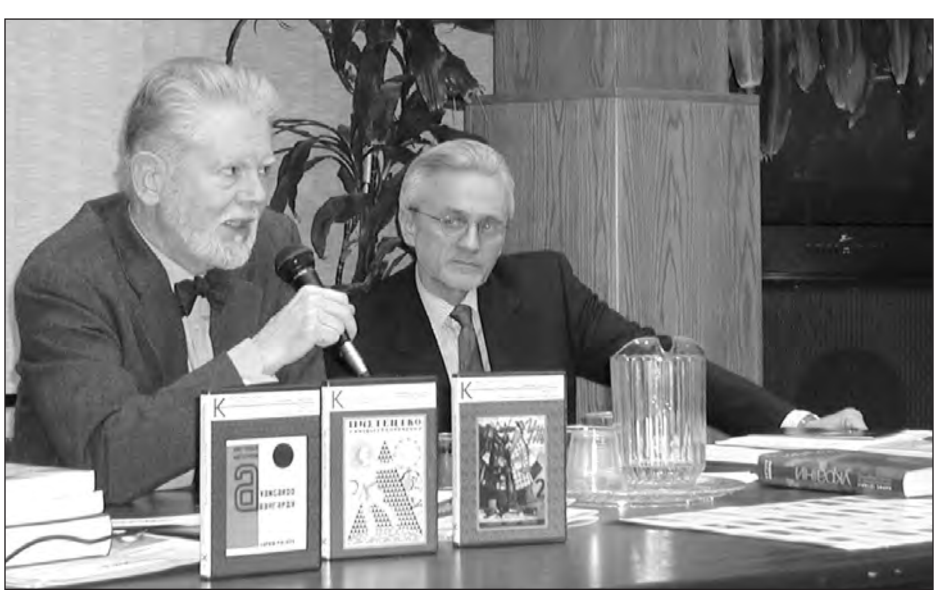
Попри всі труднощі, відтоді місячник „Критика” ось уже протягом 10 років виходить регулярно, і кожний його випуск означає черговий крок на шляху примноження та зміцнення свіжих творчих сил в літературно-мистецькому та науковому світі. Поряд із журналом і майже одночасно з появою перших його чисел розпочало свою працю й однойменне видавництво. Від 1998 року воно підготовляло спершу по дві-три книжки річно, а далі більше й більше: тільки протягом минулого року нових книжок вийшло друком зо два десятки. Серед авторів книжок: Тамара Гундорова, Оля Гнатюк, Ярослав Грицак, Едвард Кіннан, Микола Рябчук, Юрій Андрухович, Леся Ставицька, Богуміла Бердихівська, Володимир Діброва, В. Махно – перелік авторів далеко не повний.

Відтоді в Україні дещо таки міняється. Хоч іще дуже повільно і покищо майже виключно на рівні одиниць та неформальних угрупувань, процес становлення відкритого суспільства справді розвивається. Основною ареною цього дійства, простором, у якому громадянське суспільство себе утверджує – є вільна преса; точніше і загальніше – вільний критичний дискурс. У ньому, власне, й має відбуватися повноцінний, критичний та своєчасний зудар довкола основних інтелектуальних, культурних та загальносуспільних подій дня як всередині країні, так і за її межами.

Завданням „Критики” є діяти оперативно, до того ж у суспільно розгорнутому, а не лише вузькоформальному вигляді – наголосив д-р Г. Грабович. Часопис у своїх публікаціях не обмежується суто українською автурою, серед авторів чимало відомих експертів з інших країн. Як наголосив доповідач, „Критика” не є прибутковим проєктом, зокрема українська держава, попри всі сподівання, не надавала і не надає йому фінансової допомоги. Парадоксально, але з боку чужих держав така підтримка є: за останні роки „Критика” тричі одержувала нагороди від сусідньої Польщі.

Більшому комерційному успіхові як самого місячника, так і книжок видавництва міг би сприяти ширший роздрібний продаж у мережі книгарень та газетних кіосків. Та от біда, потенційних продавців ми й досі вочевидь не зуміли належною мірою зацікавити, – зауважив д-р Г. Грабович. Інертними залишаються бібліотекарі. Чим іншим пояснити те, що журнал можна знайти далеко не в кожній обласній чи міській книгозбірні. Маємо в себе під боком

(Закінчення на стор. 21)

Під час презентації у приміщенні НТШ в Ню-Йорку: (зліва) д-р Григорій Грабович і д-р Олександер Мотиль.

Комітет закінчив свою працю

НЮ-ЙОРК. — 26 січня відбулося ліквідаційне засідання Всегромадського комітету для відзначення 65-ліття УПА і 100-ліття з дня народження Головного командира УПА ген. хор. Романа Шухевича-Тараса Чупринки.

Головні відзначення відбулися у жовтні 2007 року:

7 жовтня – наукова конференція в НТШ в Ню-Йорку,

14 жовтня – відкриття фотовиставки „УПА – Армія Нескорених”, 21 жовтня – святкова академія-концерт, на якій головним доповідачем був син Головного командира УПА Юрій Шухевич.

Члени Комітету ствердили, що відзначення цих історичних роковин відбулися на високому рівні, за всесторонньої підтримки української громади міста Ню-Йорку та довколишніх громад стейтів Ню-Джерзі, Конектикат та Пенсильванії.

Комітет висловив признання Науковому Товариству ім. Шевченка (голова д-р. Орест Попович) та д-рові Тарасові Гунчакові, координаторові наукової конференції; Українському Музеєві в Ню-Йорку (голова ради директорів – Оля Гнатейко) і екзекутивному директорові Марії Шуст за влаштування виставки про УПА; всім учасникам мистецької програми академії-концерту.

Маштабна програма відзначень була б неможливою без фінансової допомоги наших фінансових установ. Тому Комітет висловлює сердечну подяку Федеральній кредитовій кооперативі „Самопоміч” в Ню-Йорку (голова Богдан Курчак), Фундації „Спадщина” в Чикаґо (голова д-р. Юліян Куляс), Федеральній Кредитовій Кооперативі СУМА в Йонкерсі. Н. Й. (голова Володимир Козіцький) та Федеральній Кредитовій Кооперативі „Самопоміч” в Ню- Джерзі (голова Ярослав Федун). Окреме признання та подяка належиться також Екзекутиві Українського Народного Союзу та Дирекції Українсько-Американської Фундації „Воля” в Ню-Йорку.

Фінансовий звіт представили Степан Качурак і Андрій Ластовецький. Приходів було 27,751.25 дол. а розходів – 24,742.11 дол. Кінцеве сальдо – в сумі 3,009.24 дол. Комітет вирішив розподілити на видання „Літопису УПА” – 1,250 дол., на хворих інвалідів УПА – 1,250 дол., 509.24 дол. – на покриття адміністративних видатків канцелярії Комітету.

Комітет складає щиру подяку всім хто причинився до успішного переведення відзначення цих славних роковин. Нехай пам’ять про тих, хто віддав своє життя і труд за волю та незалежніть України, буде вічно живою!

Слава Україні!

За Всегромадський Комітет:

Богдан Гаргай,
голова
Богдан Ковалик, Микола Галів,
секретарі

Членство в Кредитівці
Самопоміч - Нью Йорк
це запорука Вашої
фінансової стабільності.
Чи Ви є
членом нашої Кредитівки?
САМОПОМІЧ НЬЮ ЙОРК
ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА
Завжди конфіденційна, ввічлива та професійна обслуга.

СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ І УЧАСНИКІВ НА СПІЛЬНІЙ ТРАПЕЗІ ПРИЯТЕЛІВ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ У ЛЬВОВІ, ЩО ВІДБУЛАСЬ 4 ЛИСТОПАДА 2007 Р. В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ У НЮ-ЙОРКУ

Імена жертводавців на УКУ 2007 р.

Один мільйон Ірина Клюфас в імені родини у пам’ять мужа д-ра Еміля задеклярувала і вже склала $100,000.00, в дальшому буде вплачувати по сто тисяч річно.

	50,000.00 дол.	Федеральна Кредитова Кооператива Самопоміч у Ню-Йорку;
	33,313.00	Більчинська Ніна із її завіщання;
	12,000.00	Сливоцький Володимира і Стефан;
	10,000.00	Клюфас Михайло;
	10,000.00	Українське Патріярхальне Т-во у США;
	5,000.00	Ленцик Андрій,
	5,000.00	Малаховський о. диякон Юрій і Зоряна
	5,000.00	Рак Анна і Володимир;
	5,000.00	Рубель Ярослава;
	5,000.00	Шевчук Марта і Юрій;
	3,000.00	Анонімно;
	2,000.00	Галів Микола;
	2,000.00	Курчак Богдан;
	1,500.00	Данко Осип;
по	1,000.00	Антонишин Богдан, Качарай Святослава і Стефан, Лозинський Роксоляна й Аскольд, Лопатинський Оксана й Олег, Никифорук Василь у пам’ять Зеновії Никифорук, Петришин Володимир, Покінська Ефрозина і Дарія, Харук Володимира;
	750.00	Березовська Віра (500.00 у пам’ять Зеновії Никифорук, 250.00 у пам’ять Марії Романської і Омеляна Пирога);
по	500.00	Данилишин Мирослава, Ґлют Лідія й Орест, Камінський Едвард, Коханська Меланія, Кулинич Зеновія і Мирослав, Оберишин Галина і Ярослав, Сафіян Анна і Володимир, Семущак Стефанія, Шміґель Надія і Мирослав, Слиж Богданна і Володимир, Зєлик Лариса і Любомир.
	450.00	Раковський Александра і Юрій;
	400.00	Мицак Аніса і Юрій;
	300.00	Михайлів Ольга і Богдан;
по	250.00	Андерсон Д. Віліям, Закревська Лідія, Івашків Евгенія і Евген, Шуб’як Михайло;
по	200.00	Гановський Дарія і Евген, Зазуля Ольга і Теодозій, Коваль Наталія, Крупа Любомира і Теодозій, Кузишин Оксана і Богдан, Макар Іван;
	150.00	Ференцевич Христина і Юрій;
	125.00	Бирд Мері Л. і Тома;
по	100.00	Безручко Катерина, Галаган Борис, Ґбур Анна, Данчук Текля, Добрянський Арета і Лев, Дякун Мирослава, Ільків Ольга і Михайло, Касанова Марія і Гозе, анонімно, Лещук Галина і Григорій, Лис Катерина, Луцький Ксеня і Марко, Маринович Ігор, Мая Лев, Менцінська Віра, Мілянич Мотря, Рудик М. і М., Стахів Інна і Юрій, Стець Марія, Стецко Евгенія, Хома Ольга;
	55.00	Терлецький Ярослав;
по	50.00	Боднар Теодор, Гірняк Анастазія, Гусяк Текля, Костирка Ярослава, Літепло Семен, Подгородецка Арета, Рудик Андрій, Яцух Аскольд;
	40.00	Гайда Рома й Ігор;
	30.00	Вабалас Вірджінія;
по	25.00	Ґейбол К. Йоганес, Стасів Анна і Микола,Троян Наталія і Фльорія Варвара у пам’ять Марії Брунс;
	20.00	Козак Михайло

Разом пожертв 269,633.00 дол.
Вступи на обід 6,675.00 дол.
Разом 276,308.00 дол.

Імена і прізвища учасників на спільній трапезі приятелів УКУ, що відбулась 4 листопада 2007 р. в УНДом у Ню-Йорку:

Абрам’юк Марія, Анджеєвські Нел, Барабаш Богдан, Баранська Лідія, Білик Ярослава, Березовська Віра, Бирд Том, Бордин Уляна, Василик Марія, Василишин Михайло, Вацик Софія, Гайда Рома й Ігор, Галаган Борис, Галів Микола, Гановський Дарія і Евген, Глум Ярослава, Гусяк Текля, Ґелетей Анна, Ґенза Дарія, Гірняк Анастазія, Ґлют Лідія й Орест, Данко Осип, Драґан Ксеня, Дроздовська Дарія, Дума Наталка, Дяків Микола, Дякун Мирослава, Закревська Лідія, Залужна Ірина, Зєлик Лариса і Любомир, о.Теодозій Ільницький,

Камінський Едвард, Каспер Джемс, Качарай Святослава і Стефан, о. Іван Кащак, Кекіш Богдан, Кекіш Борис, Кизик Орест, Кіт Галина, Клюфас Ірина, Клюфас Михайло, Копистянський Богдан, Копчинська Юлія, Корнага Володимир, Корнага Христина і Мирон, Косович Стефанія, Коханська Меланія, Кузишин Оксана і Богдан, Кулинич Зиновія і Миросль, Кунцьо Данило, Курі Джон, Курчак Богдан, Курчак Михайло, Кушнір Марійнна, Ленцик Андрій, Лещук Галина і Григорій, Лещук Лідія, Лис Катерина, Лойко Розалія, Лопатинський Оксана й Олег, о. Роберто Лукавей, преосвященніший Владида Деонісій (Ляхович), Ляпогмерай Родней, о. диякон Юрій Малаховський і Зоряна, Маринович Ігор, Маринович Мирослав, Мачай Данило, Мачай Надія й Ігор, Мачай Павло, Мачай Юліяна, Мельник Наталія, Михайлів Ольга і Богдан, Михайлів Олександра, Михайлів Белінда, Мицак Аніса і Юрій, Модрицька Олександра, Никифорук Василь,

о. Вернард Панчук, о. Михайло Перрі, Оберишин Галина і Ярослав, Оквін Ольга і Патрік, Оквін Люція, П’ятка Марія, Петришин Володимир, Плішак Катерина, Пиріг Марта, Прадивус Олександра і Михайло, Процик Володимир, Раковський Юрій, Рубель Ярослава, Савицький Анет і Богдан, Савойка Віра, Савчук Надія, Сафіян Анна і Володимир, Семущак Стефанія, п. бр. Арсеній Сидорко, преподобна сестра Атаназія, Сливоцький Володимира і Стефан, Слиж Богданна і Володимир, Стефак Марія, Ярослав Терлецький, Троян Наталія, Федоришин Оксана, Ференцевич Юрій, Філевич Теренц, Харук Володимира, Чабан Влодко, Чабан Мотря, Чабан Фелісіті і Роман, Чабан Марія і Богдан, Чвиль Роман, Чернявський Іван, Чехович Донна, Шевчук Ігор, Шевчук Марія й Ілля, Шевчук Марта і Юрій, Шиманскі Денієль, Шміґель Надія і Мирослав, Шпоок Анна, Шуль Віра, Яричківський Ігор, Яросевич Ірина.

Трапеза відбулась заходами комітету Приятелів УКУ метрополії Ню-Йорку, у склад якого входили:

Почесні члени: Владика Павло (Хомницький), Владика Василь (Лостен),о. протоігумен Маврикій Попадюк, ЧСВВ, о. парох Вернард Панчук,ЧСВВ, о. Джовіно Ференц, ЧСВВ, о. Збіґнєв Бжезіцькі, о. Іван Тикович, о. Михайло Досяк, о. Василь Тівадар, о. Роман Сидорович.

Діловий комітет: Микола Галів – голова, Орест Кизик і Василь Никифорук – заступники, Оксана Лопатинська – секретар, Андрій Ленцик, Христина Балко і Ярослава Рубель – члени

Члени комітету: Володимир Баранецький, Андрій і Дзвінка Бурчак, Анастазія Гірняк, Роман Кизик, Віра і Ярослав Криштальський, Андрій Ластовецький, о. диякон Юрій і Зоряна Малаховський, Богдан Михайлів, Мотря Мілянич, Андрій Нинка, Олександра Прадивус, Анна І Володимир Рак, Марія і Богдан Чабан, Роман Чвиль, Мирослав Шміґель й Ірина Яросевич.

Списки жертводавців й учасників святочної трапези виготовив Микола Галів. Якщо невірно написано, чи пропущено, ім’я і прізвище або неточно подана сума пожертви згори вибачаюсь. Поправки зголошувати на адресу або телефонічно: **Oksana Lopatynsky, 98 Second Ave., New York, NY 10003, tel. 1-212-777-1336**

УСІМ ЩЕДРИМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ І УЧАСНИКАМ СВЯТОЧНОЇ ТРАПЕЗИ ВИСЛОВЛЮЄМО ЩИРУ ПОДЯКУ І ВОДНОЧАС ЗАПЕВНЯЄМО, ЩО ВАШ ВКЛАД НА УКУ НЕВІДКЛИЧНО ПРАЦЮЄ НА РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ БОГОСЛОВІЇ Й УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕРКВИ, ЩО ЗАПЕВНЯЄ, ЗА БОЖИМ БЛАГОСЛОВЕННЯМ, СВІТЛЕ МАЙБУТНЄ УКРАЇНИ.

ЗАПАМ’ЯТАЙТЕ, ЩО ЧЕРГОВА ЗУСТРІЧ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ВІДБУДЕТЬСЯ У НЕДІЛЮ 2-го ЛИСТОПАДА 2008 Р.

Флагман художньої освіти в Україні

Академії образотворчого мистецтва виповнилося 90 років

Заснована у грудні 1917 року Українська академія мистецтва стала передумовою довгоочікуваної організації художньої освіти в Україні. Основними ініціяторами її створення були видатні діячі культури, науки і мистецтва – академік Михайло Грушевський, вчені Дмитро Антонович і Григорій Павлуцький, художники Василь Кричевський і Федір Кричевський, Михайло Бойчук, Олексій Мурашко, Георгій Нарбут, Михайло Бурачек та інші.

За роки свого існування навчальний заклад зазнав неодноразових реорганізацій та перебудов. Особливо інтенсивно реформаторські процеси відбувалися протягом двох пореволюційних десятиріч, коли час від часу змінювалася мистецька орієнтація закладу та його назва. 1922 року після довгих суперечок щодо підготування художніх кадрів, спроможних вирішувати проблеми „естетизації" навколишнього середовища, академію перетворили на Інститут пластичних мистецтв, який після злиття у 1924 році з Київським архітектурним інститутом отримав нову назву – Київський художній інститут.

Уже тоді виникла ідея створення оновленої Академії мистецтв України. Спеціяльна комісія на чолі з академіком Академії Наук України Олексою Новицьким підготувала й подала на розгляд уряду необхідні матеріяли з метою створення Академії мистецтвознавства України. Але почалася доба репресій, насамперед щодо найкращих представників. Протягом 1934-1935 навчального року була проведена чергова

Емблема Академії

реорганізація мистецької освіти. Київський інститут отримав назву – Український художній інститут, а 1939 року – Київський державний художній інститут. Наприкінці 1980-их років ініціятивна група українських діячів мистецтва і архітектури порушила питання про відновлення академії. Постановою Кабінету міністрів України від 17 грудня 1992 року, тобто до 75-річчя від часу заснування, навчальному закладові було повернуто його первісну історичну назву – Українська академія мистецтва. А від 17 березня 1997 року вона стала називатись Академією образотворчого мистецтва і архітектури.

За вагомі досягнення у навчальній та науковій діяльності указом Президента України від 11 вересня 2000 року академії надано статус національної. Академія є провідним вищим мистецьким навчальним закладом з підготування кадрів українського образотворчого мистецтва і архітектури. Яскравий слід у її становленні залишили всесвітньовідомі мистецькі школи М. Бойчука, Г. Нарбута, Ф. Кричевського.

Основними структурними підрозділами Академії є факультети образотворчого мистецтва, який готує фахівців з живопису, графіки, графічного дизайну, скульптури, театрально-декоративного мистецтва, реставрації творів мистецтва; архітектури, теорії та історії мистецтва з відділеннями мистецтвознавства, організації та управління розвитком художньої культури.

Головна форма набуття фахових знань – навчання студентів у 25 навчально-творчих майстернях, яким успішно керують найавторитетніші майстри мистецтва і архітектури.

Незважаючи на те, що майстерні мають різну спрямованість, їм притаманні індивідуальний підхід, дбайливе ставлення педагогів до творчої особистости студента, культивування вільного самовираження, заохочення оригінальних композиційних вирішень з урахуванням кращих національних надбань та досягнень клясичного мистецтва академічних шкіл світу.

Кожна майстерня має своє творче обличчя, напрямок та індивідуальну методику виконання програми, а кожен з її керівників – то своєрідна особистість. Постійно оновлюється зміст навчального процесу, впроваджуються новітні методики щодо вишколу спеціялістів. Індивідуальний підхід до виховання молодих митців дає можливість кожному студенту виявити свій хист у творчих роботах.

Академія підтримує наукові й творчі зв'язки з вищими мистецькими навчальними закладами та провідними музеями образотворчого мистецтва в Бельгії, Болгарії, Голяндії, Китаї, Німеччині, Польщі, США, Угорщині, Хорватії. Студенти й й викладачі беруть участь у всеукраїнських та міжнародних виставках, а також у міжнародних пленерах.

З 1992 року в академії діє аспірантура з підготування фахівців вищої кваліфікації за спеціяльностями „Образотворче мистецтво", „Теорія архітектури, реставрація пам'яток архітектури" та асистентура-стажування для підвищення кваліфікації майбутніх педагогів з образотворчого мистецтва.

Загальна кількість студентів академії перевищує 1 тис. осіб. На 14 катедрах працюють понад 180 педагогів, в числі яких академіки і члени-кореспонденти Академії мистецтв України та Української академії архітектури, лавреати Національної премії України ім. Тараса Шевченка і Державної премії України в галузі архітектури, доктори наук, Народні художники і Народні архітекти України.

Висока міжнародна репутація академії підтверджується і тим, що тут здобувають мистецьку освіту й чужоземні громадяни.

Виховання національної еліти за високими культурними і духовними стандартами ми вважаємо пріоритетною стратегією Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури.

Академік Андрій Чебикін,
Київ

Про автора: Андрій Чебикін – ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, Народний художник України, лавреат Національної премії України ім. Тараса Шевченка, професор, академік, президент Академії мистецтв України.

2008 рік оголосили Роком замків

ЛЬВІВ. — 2008 рік оголошено Роком замків та палаців заходу України. Декларацію про це підписали голови Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Тернопільської, Хмельницької та Львівської областей. Протягом року унікальні зразки замкової та палацової архітектури „обростуть” заходами різного пляну – від наукових конференцій до мистецьких фестивалів. Головна мета – популяризація визначних пам’яток нашої держави. Кожна область запропонує свій перелік заходів для Року замків.

Список акцій на Львівщині ще остаточно не затверджено, однак, плянується, що їх буде близько трьох десятків: музичні фестивалі, виставки, концерти. Заплянowано потужну промоційну кампанію: публікації у засобах масової інформації (ЗМІ), друк посібників, путівників тощо. Гроші на здійснення програми братимуть з державного та місцевого бюджетів. Є сподівання на внески спонзорів та меценатів. „Розуміємо, що коштів на реставрування та утримування на належному рівні всіх замків та палаців немає ні в державному, ні, тим паче, місцевому бюджетах. Тому нині основне – популяризувати наше надбання, напрацювати законодавче поле і залучити до цієї справи приватний та інвестиційний капітал”, – говорить голова Львівської обласної ради Мирослав Сеник.

На думку організаторів, Рік замків та палаців значно підвищить зацікавлення суспільства до цих пам’яток. („Високий Замок”)

РЯДКИ ПОЕЗІЇ

Вірш, який написав Михайло Ситник

Я люблю поезію і залюбки та з цікавістю перечитую поетичну сторінку „Свободи“. Коли читала вірш „Заколядуймо“, пригадалося щось таке давнє і знайоме... У „Свободі“ (ч. 4) цей вірш поданий за підписом Семена Качанівського. Висилаю давній вірш Михайла Ситника „Різдвяний вечір, а також два його вірші „Березень“ і „Христос Воскрес“.

Я переконана, що в цьому випадку не було якихось злих намірів, а просто трапилось мале непорозуміння, тому й не варто робити якогось „шуму“ з цього приводу. Знаю, що деколи люди вживають відповідні рядки в своїх писаннях без наміру видавати їх за власні, а просто для підкреслення змісту.

Сьогодні вірші М. Ситника для нас, „людей похилого віку“, є пригадкою давнього болю за втратою Батьківщини...

Людмила Почтар,
Скач-Плейнс, Ню-Джерзі

Від редакції:

Опублікований у тижневику вірш Семена Качанівського „Заколядуймо!“ є переспівом вірша Михайла Ситника „Різдвяний вечір“. М. Ситник (1920-1959) у 1941 році співпрацював у київському журналі „Літаври“, з 1943 року – на еміґрації. Відомі його збірки поезій „Від серця“ і „Нові обрії“ (1942), „Відлітають птиці“ (1946), „Цвіт папороті“ (1975), віршована повість „Залізничний сторож“ (1946), фейлетони й гуморески у періодичній пресі. Помер у Чикаґо. У червні 1994 року професор Українського Вільного Університету Ігор Качуровський відвідав Полтаву і виступив в Університеті українознавства ім. Василя Кричевського з доповіддю про творчість українських письменників другої еміґрації, у якій назвав імена письменників, літературознавців, поетів, якими давно слід би пишатися на батьківщині, а вони й досі залишаються маловідомими. Це – Михайло Ситник, Олекса Ізарський (Мальченко), Борис Олександрів, Григорій Костюк, Леонід Полтава, Ганна Черінь, Василь Онуфрієнко, Дмитро Нитченко.

Христос Воскрес!

І знов весна, як і минулі весни,
покривджених людей не звеселя...
На Україні знов Христос воскреснув,
та мертвою зосталася земля.
Хоч і співають птахи над садами
і пахнуть квіти, мед збирає джміль...
На цементі зруйнованого Храму
жовтіє мох і в’ється дикий хміль.
На моріжку під клунею старою
посвятить, може, дехто пасочки.
Коротка радість упаде сльозою
на серце, як роса на пелюстки.
А ворог в Києві біля Софії
подвоїть варту вдень і уночі,
й ніхто із наших кревних не посміє
перехреститись, мимо ідучи.
Дніпро шумітиме там, на Подолі,
немов щоб погасити людський страх.
І хмари, наче вирвавшись з неволі,
тікатимуть на Захід в небесах.
А люди? Рани у цей День загоять
й чекатимуть від Господа чудес.
І потайки, з надією сумною,
шептатимуть: „Христос Воскрес!“

Березень

Місяць – посріблений селезень,
Ніч – чорне море без меж...
Що ж ти, березовий березень,
Знову мені принесеш?
Може, любов, давню молодість,
Ту, що іще не забув,
Може, в твоєму я холоді
Юність знайду голубу.
Може, матусю заплакану
Кинеш в обійми мені.
Юність мою перелякану
В бурні розстріляні дні.
Може, кохання утрачене
Знов поцілує мене,
Щастя, ніколи не бачене,
Серце моє осяйне.
Може, весняними зернами
Наша надія зійде,
Може, додому повернемо
У березневий твій день.
Може, за те я й люблю тебе,
Що на моєму путі
Тими очима нелюбими
Мрії несеш золоті.

1946 рік

Різдвяний Вечір

Заколядуймо ж, друзі, всі гуртом,
Забувши зло, що поміж нами висне!
Нехай обвіє нас одним теплом
Холодний вітер рідної вітчизни.
Ви ж чуєте, брати, як до лиця
Він припадає голубим привітом.
Ловіть, ловіть його в свої серця,
Цей рідний вітер,
цей різдвяний вітер!
Надвір, надвір, мої товариші,
Ставаймо цьому вітрові навпроти –
І ми відчуємо в своїй душі
Своєї України ніжний дотик.
А він нашепче правду нам: як ось
В Різдвяну ніч над банею Софії
Він з’явиться
– усміхнений Христос,
Й ніхто Йому вклонитись не посміє,
Бо в Києві – господарі чужі,
Бо в Києві давно не колядують,
Бо ж там, біля Богдана, сторожі
В цей час на почуття
людські чатують.
А там, на східцях лаври – мох і пил,
На землю темінь
хтось навмисне вилляв,
Й вона пливе,
немов печаль по хвилях.
І йде Христос по праведній землі,
Заходить в кожну
християнську хату.
Він кожному господарю звелів
Не кидати надії, а чекати.
Ось-ось ударить урочистий дзвін,
Струхнувши ніч від Дону
аж до Сяну,
Й народиться вона, так, як і Він –
Держава наша... Він її догляне.
Ви чуєте, гей, друзі, тут і там,
Про що нам шепче
цей різдвяний вітер?
Народження держави і Христа –
Єднаються в серцях і заповітах.

Уточнюємо прізвище автора

Автором репортажу „Вечір пам’яті героїв Крут і представлення книжки „Крути“, надісланого до „Свободи“ Осипом Зінкевичем і вміщеного в ч. 7, з 15 лютого, є не О. Зінкевич, а київський студент Богдан Горобчук. – **Редакція**.

УКРАЇНА І СВІТ

Зірка світової величини

Леонід Штейн

Львів здавна і цілком заслужено називають шаховою столицею України. І це не перебільшення. Пошлемось хоча б на шахову школу, якою у Львові впродовж багатьох років очолював заслужений тренер Віктор Карт. Це під його керівництвом було підготовлено 12 міжнародних гросмайстрів і майстрів древньої гри. І серед них почесне місце належить Леонідові Штейнові видатному шахістові XX ст., який претендував на світову корону. Про нього іде далі мова у спогаді нашого чикаґського кореспондента Анатолія Гороховського.

Майбутній гросмайстер Леонід Штейн народився 12 квітня 1934 року у старовинному українському місті Кам'янець-Подільський. Сім'я Штейнів не була заможньою. А коли після народження сина помер від тифу його батько, становище родини стало ще важчим, всі турботи лягли на плечі його матері.

„Дуже важкими для нас були роки евакуації, проведені в Узбекистані, – згадувала мати Леоніда. – Після завершення війни ми відразу повернулись в Україну і поселились у Львові. Ще підлітком Льоня довідався про шахи, і вони полонили його, ні в день, ні в ночі не розлучався з ними, нерідко перемагав своїх ровесників".

Спостерігаючи за захопленням сина, мати відвела його до Львівського Палацу піонерів, де в той час успішно діяв шаховий гурток. Хлопчикові, якому щойно сповнилось 13 років, поталанило: вдосконаленням його майстерності займались досвідчені тренери. Вони допомогли йому невдовзі стати шахістом першої категорії. 15-річному школяреві залишалось піднятись ще на дві сходинки – до кандидата в майстри спорту, відтак – до майстра спорту.

Матеріяльні труднощі родини змусили Л. Штейна залишити Палац піонерів і податись на заробітки. Однак, з шахами не розлучався, вечорами студіював книги видатних шахістів.

Протягом чотирьох років служби у війську, Л. Штейн брав участь у турнірах в окружному Будинку офіцерів. В 1953 році, здобувши перемогу у напівфіналі чемпіонату України, Л. Штейн став кандидатом у майстри спорту. А ще через два роки став чемпіоном Збройних сил. У 1959 році на його грудях з'явився значок майстра спорту.

У 1960 та 1962 роках він святкував перемоги на шахових чемпіонатах України та тричі (1963, 1965, 1969) завойовував першість Радянського Союзу. Львівський гросмайстер був переможцем шахових змагань 1960-1970-их років XX ст. в Сараєво, Гастингсі, Каракасі та змагань в пам'ять чемпіона світу Олександра Альохіна.

У Стокгольмі на міжзональний турнір, який повинен був визначити кандидатів на шахову корону. Л. Штейн приїхав в ранзі міжнародного майстра, а повернувся додому міжнародним гросмайстром. За давньою традицією, після завершення чергового турніру Л. Штейн зустрівся з членами Львівського шахового клюбу, в якому ступив перші кроки у великий спорт. Цього разу Л. Штейн детально розповів про хід турніру, продемонстрував декілька найцікавіших партій. Шанувальників стародавньої гри зацікавив американець Роберт Фішер, талант якого видався багатьом фантастичним.

„Роберт, – сказав Л. Штейн, – це зірка першої величини на шаховому небосхилі. І в той же час він людина з примхами, які притаманні дітям. Під час жеребкування мені дістався перший номер, а коли на сцену запросили Роберта Фішера, то в залі його не знайшли, він безтурботно спав у готелі і ніхто не наважився його розбудити. Довелося жереб тягнути його меценатові Робертові Туроверові. У перший день змагань знову відзначився американець. Він із запізненням з'явився на турнір, через що головний суддя Гідеон Штальберг мало не зарахував йому поразку".

„Ще про одну сенсацію того ж дня, – продовжував Л. Штейн. – Мій товариш гросмайстер Юхим Геллер мав можливість виграти партію у колюмбійського майстра Коелла, але в останню хвилину прогавив і програв. Юхим дуже тяжко переживав. Знаючи про це, я увечорі зайшов до нього, щоб підбадьорити приятеля".

У той час, коли Л. Штейн заспокоював Геллера, до кімнати увійшов Р. Фішер і запропонував Юхимові зіграти з ним бліц-турнір. Той відмовився, пославшись на поганий настрій, і порекомендував американцеві зіграти зі Л. Штейном. Р. Фішер скептично подивився на худорлявого хлопця і зарозуміло зауважив, що коли немає риби, то і рак риба...

Л. Штейн був ображений, але в боргу не залишився. Він нагадав самовпевненому шахістові російське прислів'я, що сміється той, хто сміється останнім. Натяк Р. Фішер зрозумів. Мати Фішера ще до Другої світової війни приїхала з Америки до Москви на навчання. Закінчила Медичний інститут і стала лікарем. Вона навчила свого сина російської мови.

Львівський гросмайстер заінтриґував Р. Фішера, і він погодився на матч за умови, що будуть поставлені невеликі грошові ставки. Л. Штейн прийняв умову, хоч не звик грати на гроші. Р. Фішер виявив до Л. Штейна поблажливість: якщо виграє дві партії з п'яти, то перемога буде за ним.

Суперники сіли за стіл і включили годинники, гра почалась, за нею стежив Ю. Геллер, який забув навіть про свій невдалий турнірний початок. Л. Штейн з перших ходів пішов в атаку. Р. Фішер не встиг докладно розібратися, що й до чого, як довелось визнати поразку. Леонід і Юхим триюмфували. Другу і третю партії Р. Фішер також програв.

Л. Штейн і Р. Фішер зустрілися й у Гавані восени 1966 року. Там проходила XVII Міжнародна шахова олімпіяда, на честь якої Фідель Кастро, прихильник цієї гри, влаштував прийняття. Л. Штейн і Р. Фішер були раді новій зустрічі. Л. Штейн запропонував американцеві у вільний час зіграти декілька партій, однак, Р. Фішер хотів провести офіційний матч з Л. Штейном. Вирішили, що матч відбудеться в Гавані, Ф. Кастро пообіцяв навіть підтримати цей захід. Однак, на жаль, зустріч не відбулася. Р. Фішер запропонував почати матч після закінчення олімпіяди, а Л. Штейн квапився додому, бо незабаром повинен був відбутися чемпіонат СРСР і йому хотілось брати участь у боротьбі за світову першість.

Після того, як Л. Штейн у третій раз завоював звання чемпіона Радянського Союзу, керівники Львівської области влаштували прийняття на його честь. Як і належиться в таких випадках, були теплі привітання, сердечні побажання, подарунки. На закінчення прийняття керівник области поцікавився у Л. Штейна, чи має невирішені проблеми, в першу чергу з житлом. Л. Штейн подякував присутнім за увагу до його особи і сказав, що жодних прохань у нього немає, хоч і насправді його родина мешкала в напівпідвальному приміщенні і жила досить скромно. Мати була на пенсії, дружина Ліля вчилась в Політехнічному інституті, а дочці ледве сповнився рік.

Отримував кращий шахіст країни 150 карбованців на місяць, то була так звана стипендія для видатних спортсменів, а величезні гонорари за перемоги на міжнародних турнірах забирала до своєї скарбниці держава.

Коли закінчилося прийняття, до Л. Штейна підійшов заступник голови облвиконкому, який відав питаннями фізкультури і спорту:

– Давно хотів тебе, Леоніде, запитати, як перекладається твоє прізвище на українську мову?

– Камінь.

– Зі слова „камінь" можна утворити гарні прізвища, наприклад Камінський.

Ледве стримуючи обурення, Л. Штейн відповів: „Ні, не хочу бути хамелеоном".

(Закінчення на стор. 17)

ПОСТАТІ

Федір Стешко – український військовий діяч та музикознавець

Коли знайомишся з життєвим шляхом Федора Стешка, вражає різнобічність цієї людини – сина київського робітника, вчорашнього селянина. Вузькому колу фахівців він відомий як вчений-музиколог, один з засновників українського музикознавства. Це ім'я було піддане замовчуванню з ідеологічних причин, оскільки до кінця своїх днів Ф. Стешко залишався свідомим українським патріотом-самостійником.

Мені це ім'я первісно стало відоме зовсім з іншого боку. Ще на початку своїх досліджень історії українців Зеленого Клину я дізнався про полковника Ф. Стешка як про одного з керівників Владивостоцької Української Громади, а згодом – секретаря з військових справ Українського Далекосхідного Секретаріяту. Ці сторінки його біографії залишаються зовсім невідомі в Україні навіть вузькому колу фахівців-музикознавців.

Народився Ф. Стешко 4 вересня 1877 року в с. Кам'янка Чернігівської губернії. Ще хлопчиком, навчаючись у зразковій церковно-парафіяльній школі при Київській духовній семінарії, був обраний за добрий голос та слух до семінарського церковного хору, де співав близько трьох років. Восени 1888 року він вступив до Софійської духовної школи (бурси) в Києві, до курсу наук якої входив, як обов'язковий предмет, і церковний спів. Вже з першого року навчання у школі він почав співати в архиєрейському хорі Михайлівського монастиря. Свої музичні знання Ф. Стешко поглиблював у Київській духовній семінарії, до якої вступив 1892 року. Одночасно навчався у приватній музичній школі С. Блюменфельда, де на той час викладав і Микола Лисенко. Одним з його товаришів під час навчання в цій школі був майбутній видатний український хормайстер Олександер Кошиць.

Після закінчення семінарії Ф. Стешко був призначений вчителем церковно-парафіяльної школи в Таращі, де працював також дириґентом соборного хору. Але у 1899 році він вступив до Київського військового училища і після його закінчення як старшина виїхав на Далекий Схід, де організував з вояків полковий хор.

1908 року Ф. Стешко вступив до Військово-юридичної академії в Петербурзі, де використав цей час для поглиблення своєї музичної освіти. Як писав сам Ф. Стешко, музична стихія так захопила його, що навіть тему своєї кандидатської праці в академії він обрав близьку до музики – „Авторське право на музичні твори".

Після закінчення академії він успішно склав державні іспити при юридичному факультеті Новоросійського університету в Одесі, після чого повернувся до свого полку на Далекий Схід, де був призначений на посаду помічника військового прокурора Владивостоцького гарнізону. Після повалення царату підполковник Ф. Стешко став одним з організаторів Владивостоцької Української Громади, що була створена 26 березня 1917 року. У травні того року він організував великий концерт української народної пісні, що мав великий успіх серед місцевої публіки. Він стає одним з провідників владивостоцьких українців, веде активну працю з створення у Владивостоці українських військових підрозділів, внаслідок чого до осені 1917 року вже було створено дев'ять українських сотень.

На III Українському далекосхідньому з'їзді, що відбувся у квітні 1918 року у Хабаровську, Ф. Стешка було обрано головою комісії, якій було доручено розглянути одне з найважливіших на той час для українського селянства питань – справу повернення в Україну. У жовтні 1918 року Ф. Стешко був обраний членом вищого українського виконавчого органу на Далекому Сході – Українського далекосхідного секретаріяту і доручено організацію українського війська. Наслідком стало створення у Владивостоці навесні 1919 року Першого Українського далекосхідного куреня вільного козацтва. Однак у червні 1919 року українські провідники зазнали арештів та переслідувань.

Найкраще про ролю Ф. Стешка у тодішньому українському русі на Далекому Сході свідчать документи, які походять від його ворогів. Так, начальник особистої канцелярії командуючого військами Приамурського військового округу повідомляв 1919 року прокурора Владивостоцького військово-окружного суду, що полковник Ф. Стешко „тісно пов'язаний з українським сепаратистським, а відповідно антидержавним рухом". У липні колчаківська контррозвідка отримала агентурну інформацію про те, що „місцеві українці-самостійники, сподіваючись отримати підтримку від Японії для організації українського руху на Далекому Сході з метою захоплення цілого краю", вели переговори з японською владою. В цей же час полковник Ф. Стешко плянував виїхати до Японії. Російська військова контррозвідка запропонувала командуванню не допустити його від'їзду за кордон. Командуючий військами Приамурської військової округи дійшов висновку, що перебування Ф. Стешка на Далекому Сході є шкідливим, наказав відрядити його до Омська та заборонив його виїзд за кордон. Пізніше було наказано вислати полковника Ф. Стешка з Владивостоку на Сахалін або Камчатку.

Федір Стешко

Однак цей наказ не було виконано, бо колчаківський уряд вже зазнавав агонії. 31 січня 1920 року у Владивостоці відбувся переворот, організований демократичними силами, в якому активну участь взяли вояки українського куреня. У Владивостоці був утворений Український революційний штаб, який очолив полковник Ф. Стешко. Поруч з військовою діяльністю, полковник Ф. Стешко стояв біля початків української кооперації на Далекому Сході. Він був одним з засновників та членом правління Українського далекосхідного крайового кооперативу „Чумак", що був створений на початку 1919 року, працював в шкільній комісії владивостоцької „Просвіти", був вчителем української початкової школи.

В лютому 1920 року Ф.Стешко виїхав в Україну, де перебувала його дружина й син. На початку липня 1920 року він прибув до Кам'янця-Подільського, де прожив близько п'яти місяців і з другим відступом українського війська з України виїхав до Польщі, де очолював культурно-освітній відділ Генерального штабу Армії УНР та одночасно керував хором державних установ УНР, з яким улаштував ряд українських концертів, що мали великий успіх.

У 1922 році, довідавшись про створення у Празі Українського вільного університету, він переїхав туди для продовження своїх музичних студій. У 1923 році почав викладати музикознавство в новозаснованому Українському високому педагогічному інституті ім. Миколи Драгоманова, разом із Нестором Нижанківським, Платонідою Щуровською та Федором Якименком став засновником музично-педагогічного відділу. Одночасно з викладанням Ф.Стешко вів активну наукову та громадську діяльність, виступав з доповідями на музичні теми, улаштовував різні українські концерти та свята.

Як голова Українського музичного товариства він став одним з ініціяторів створення в Празі Українського академічного хору, в журналі „Нова Україна", який виходив у Празі, опублікував ряд цікавих досліджень, зокрема про життя та творчість видатного українського композитора Павла Сеницю, про українське походження Федора Достоєвського. Перебуваючи в Ужгороді, Хустському, Рахівському та Тячівському повітах, Ф. Стешко досліджував історію церковного співу на Підкарпатській Русі, літургічні твори старовинних греко-католицьких священиків – композиторів Закарпаття.

У 1936 році Ф. Стешко захистив в Карловому університеті докторську дисертацію на тему „Чеські музиканти в українській церковній музиці" . В цей час він викладав теорію та історію української музики в Українському вільному університеті.

Перебуваючи у Празі, він вів титанічну викладацьку та наукову діяльність, але не забував соратників на Далекому Сході, листувався з видатним українським журналістом, дослідником та політичним діячем далекосхідної гілки української еміграції Іваном Світом, що мешкав тоді у Харбіні в Китаї, надсилав книжки до книгозбірні харбінської „Просвіти".

Помер Ф. Стешко 1944 року у Празі, де і похований.

Певна частина його праць, опублікована як окремими виданнями, так і в тогочасних часописах, становить і тепер значний інтерес для науковців, дослідників історії міжнародних культурних контактів, взаємовпливів національних музичних культур.

В'ячеслав Чорномаз

Зірка...

(Закінчення зі стор. 16)

Л. Штейн був надзвичайно вимогливим до себе і брав такі навантаження, які навіть його молодий організм не в змозі був витримати. Особливо напруженою виявилась перша половина 1973 року. Турніри відбувались один за одним, виснажили його. Скаржився на безсоння. Дедалі частіше і частіше давало про себе знати серце. Всі його думки були пов'язані з майбутнім міжзональним турніром, який мав відбутися в Бразилії.

На початку липня 1973 року усі члени радянської шахової команди прибули до Москви. На ранок 4 липня був призначений виліт. В призначений час усі шахісти зібралися, чекали тільки Л. Штейна. А він, тим часом, відчувши нестерпний серцевий біль, викликав з готелю „Росія" швидку допомогу. Лікарі виявилися безсильними. На 39-му році життя помер Леонід Захарович Штейн.

На адресу родини надійшли численні співчуття і серед них була телеграма від Роберта Фішера, в якій говорилося: „Мене приголомшила смерть Леоніда Штейна, блискучого міжнародного гросмайстра і мого друга".

Поховано Л. Штейна у Києві на Байковому кладовищі. Пам'ятник на могилі – шахівниця, що складається з двох білих й двох чорних клітин.

Холодного грудневого дня, перед від'їздом до Америки, я побував на могилі свого друга. Незважаючи на мороз і хуртовину, застав біля могили групу учасників шахового турніру, що відбувся у Києві, з букетами живих троянд, улюблених квітів Л. Штейна.

Анатолій Гороховський,
Заслужений працівник культури України

ПОДОРОЖІ

Там, де росли верболози

Рокитно

Складовою частиною Волині і Полісся була давня Деревлянська земля з столицею Іскоростень, пізніше – Овруч. Неподільний до 1920 року Овруцький повіт включав у свої адміністративно-територіяльні межі прадавні містечка і села Рокитно, Біловіж, Сновидовичі, Олевськ.

Рокитно свою назву виводить від слова „рокита" – давня назва верболозу, якого дуже багато росло на місці села. Кам'яні знаряддя, праці знайдені в його межах, дають нам підставу стверджувати про наявність людини тут в сиву давнину, одначе писана історія села починаються в першій половині XVI ст.

Село Рокитно як маєток князя Капустина згадується 1545 року в описі Овруцького замку, з кількістю приписаних до нього міщан, бояр, селян і землі. Духовне життя розпочалося тут в XVI ст., коли в селі було збудовано храм Успіння Божої Матері. Як і більшість поліських храмів, будували його з дерева – найдоступнішого і найдешевшого будівельного матеріялу.

Про першу церкву в історичних джерелах маємо такі відомості: „Церква Успіння Божої Матері, дерев'яна, невідомо ким і коли побудована. До неї приписана церква в ім'я Воскресіння Христового, 1784 року, в селі Кисаричі. Церковної землі 60 десятин, дворів 170, парафіян 1367 душ".

Поліські селяни в усі часи були, хоч і бідними, але щедрими жертводавцями, одначе побудували святиню власним коштом було їм не під силу, і тому хтось з відомих князівських, боярських родин був її фундатором. Лише 1971 року вона замість гонти була перекрита бляхою, а 1881 року зверху оббита дошками і пофарбована коштом парафіян.

Село пережило цілий ряд власників, які змінювали одні одних, одначе душа поліщука впродовж століть залишалася незмінною в своїй великій любові до Бога, рідної землі, свого народу, його святинь.

Біловіж

Село Біловіж, колишньої Юріївської волости Овруцького повіту, розташоване в центрі Деревлянської землі, біля так званого „Чортового лісу", який відділяв землі волинських князів від київських. Свою назву виводить від слів „Біла вежа", в якій у X ст. стояла залога воїнів київських князів, що охороняла торговий шлях з Овруча до Давид-Городка. Була вона з білого чи побіленого каменю, як вежі біля Холма, Кам'янця, Берестя.

Село Біловіж має багате, але забуте минуле. Про його давність і багатство (хутро, мед, віск) промовисто говорить сама земля староукраїнськими назвами навколишніх урочищ – Тризна, Завишень, Ігорів Брід. Саме з ім'ям київського князя Ігоря, вбитого деревлянами за надмірну данину, пов'язано назву Ігорів Брід. Можливо, що саме княгиня Ольга, жорстоко розправившись з деревлянами за вбивство Ігоря, наказала в центрі Деревлянської землі побудувати Білу Вежу, поставити залогу в ній.

В сучасному храмі Воскресіння Господнього, невідомо ким і коли побудованому, зберігається від попередніх церков чудотворний образ Божої Матері Біловізької. За переказами, цей образ часів княгині Ольги належав одному з дружинників Білої Вежі. Образ справді дуже давній, візантійського походження, невеликий за розміром як надвівтарна храмова ікона, в срібно-визолоченій шаті мистецького карбування.

Церква Воскресіння Господнього в с. Біловіж.

Кожного року, 15 липня, в день Положення Чесної Ризи Божої Матері, до чудотворного образу приходили тисячі прочан з найвіддаленіших околиць. Образ відомий своїми зціленнями хворих, немічних, калік. До Першої світової війни в храмі зберігалася книга записів зцілень хворих біля чудотворного образу. Над святинею цього реґіону неодноразово висів дамоклів меч московського атеїзму, одначе церква вистояла, щоб дивувати нашого сучасника своєю мистецькою красою і архітектурною досконалістю.

Сновидовичі

Сновидовичі належать до дуже давніх поселень у Деревлянській землі, хоч попередні дослідники виводили дату його заснування села за описом Овруцького замку 1545 року. Інші ж історичні джерела засвідчують, що воно має свої витоки з другої половини XII ст. Від 1174 року, читаємо в історичних джерелах, Сновидовичі святкують своє парафіяльне свято. Цілком імовірно, що поселення, яке отримало свою назву від слів „бачити сон", було на історичній карті Деревлянської землі ще в добу князювання Ігоря і Ольги.

Першими відомими його власниками були українські православні шляхтичі Немиричі, дуже давній шляхетський рід Полісся. Можливо, саме хтось з Немиричів був серед фундаторів сучасного храму Воздвиження Чесного Хреста. Церква завжди носила всі ознаки українськости, розмальована в світлих кольорах, які несуть радість життя, прикрашена вишитими, тканими рушниками, обрусами, килимами, а ікони прикрашені стрічками, квітами.

Настоятелем храму до Другої світової війни був відомий український священик-патріот о. Данило Штуль, який повністю українізував церковні Богослужіння, а церковний хор під орудою Іова Столярука зачаровував вірних своїми піснеспівами.

Над церквою в с. Сновидовичі пролетіли криваві бурі двох світових воєн, революції, але наперекір всім атеїстичним ненависникам люди зуміли відстояти свій храм, щоб в ньому віки горіла і світила непогасна свічка українського православ'я.

Олевськ

Тисячолітнє містечко над річкою Убортю – складова частина Деревлянської землі. Свою назву виводить від імені свого засновника – князя Олега Святославовича, який жив в другій половині X ст. Пізніше Олегове городище назвали Олегськом, а в плині часу внаслідок мовної відозміни слова постала назва Олевськ.

В „Літописі руському" знаходимо про цього князя – внука княгині Ольги Олега Святославовича під датою 970 рік таке повідомлення: „Святослав посадив Ярополка в Києві, а Олега в Деревлянах". Але, підбурений своїм дружинником Свенальдичем, князь Ярополк Київський 977 року пішов проти князя Олега, брата свого, який у бою загинув. Незадовго до трагічної загибелі князь Олег заснував місто свого імені Олегськ-Олевськ, яке розбудовували його наступники.

Храм св. Миколая (1596 рік) в Олевську.

Від перших храмів в Олевському залишилася лише святість місця, на яких вони стояли. Великою святинею цього реґіону є храм св. Миколая, 1596 року, один із найбільш яскравих архітектурних творів українського барoко XVI ст. За 70 років більшовицької окупації він залишився єдиною діючою церквою містечка. Нині церква, як і більшість храмів Полісся, перебуває в руках Московського патріярхату.

* * *

За 36 років моєї наукової праці я оглянув і вивчив найбільші святині історичної Волини і Полісся: монастирі, печерні обителі, храми, чудотворні ікони нашої землі. Залишалися практично не досліджені святині Овруцької волості, зокрема сучасної Рокитнівщини, містечка Олевська.

На запрошення студента університету Сергія Скирата, грудневого надвечір'я вирушаємо приміським потягом до Рокитна. З нами їде двоюрідний брат Сергія, також студент університету Сергій Торчило. Обоє вони добре знають не лише дороги, а й лісові стежки рідної землі. У Рокитно зустрічаємо мою давню знайому, вчительку місцевої школи Марію Любиш з чоловіком і внучкою.

Вранці пішки до Білої Вежі і Сновидович. Довга дорога пролягла крізь зажурені осінні ліси і здавалася нескінченною. В Біловіжі найперше зустрічаємося з головою сільської ради Миколою Левківським. Він не лише допомагає нам оглянути село, а й своїми знаннями з його минулого доповнює наші. Його спроба познайомити нас з настоятелем місцевої предавньої церкви о. Валерієм Герасимчуком зазнає невдачі, бо він, як і всі московські „батюшки", найперше запитує, з якої ми церкви.

Від М. Левківського дізнаємося, що давню чудотворну ікону Божої Матері було викрадено нещодавно з церкви і... раптово знайдено. Дуже часто в Україні почали зникати ікони, мощі святих, давні Богослужбові книги та інші предмети сакрального мистецтва, які потім опиняються в ... Москві. Цю ікону встигли довезти лише до сусіднього села...

Сновидовичі того грудневого надвечір'я виглядали якимись притишеними і безлюдними, лише біля храму працювало кілька місцевих чоловіків, які допомогли нам його оглянути. Храм теж належить до московської церкви і зі спадщини о. Д. Штуля і його найсвідоміших парафіян нічого не залишилося.

На дорогах Полісся багато заквітчаних дерев'яних хрестів-фігур. З Заходу прийшов до нас звичай ставити придорожні хрести – предмети церковного мистецтва, гарно удекоровані, рушниками, стрічками. Одягати придорожні хрести-фігури – це звичай, який символізує одяг Христа. Ці прикраси – жертовність на заміжжя, одужання, подяка за допомогу, врятування, зцілення, добрий урожай.

Наступного ранку в княжому Олевську крізь густий туман розглядаю ще сонне містечко. Довго стою на мості через Уборть, яка несе свої бурхливі води по розкиданому природою камінню. Здавалося, що то так бурхливо пливуть віки в невороття.

У церкві св. Миколая пробую фотографувати чотириярусний іконостас, але фанатички, озброєні інструкціями свого промосковського „батюшки" о. Федора, перекреслюють мій добрий намір, і я залишаю стіни храму, одначе переслідувачі і на подвір'ї не залишають мене в спокої.

Оглядаю площу, вулиці містечка, з яких прибрали постать Леніна, але назви їх ще продовжують кричати до перехожих іменами кривавих московських катів.

Володимир Рожко

НОВІ ВИДАННЯ

Шість книжок з серії про сто українських зірок

ДНІПРОПЕТРОВСЬК. – На моєму столі – шість нових книжок з великої серії, що має назву „Стозір’я”, котру кваліфіковано як „Бібліотеку української родини”. Бібліотеку відкриває програмний вступ редакційної ради, у якому визначено мету видання: „Знайомство з найвидатнішими постатями нашої історії та культури, з тими, хто сягнув вершин у творчому злеті й науковій думці, з цвітом українського роду, його красою, силою і славою, його візитною карткою у світ”.

Серію розпочинає книга Володимира Барана „Кий, Щек і Хорив, сестра їх Либідь та пракорені українського народу”. Автор – відомий археолог, дослідник давньої історії слов’ян та українського народу, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Національної академії наук України. Йому двічі присуджено Державну премію України з науки. В. Баран на підставі досліджень доводить, що нинішня територія України входить у той етнографічний простір, на якому постали індоєвропейські, праслов’янські та слов’янські етнокультурні утворення, розглядає і логічно аналізує умови, за яких на Середньому Дніпрі виникла східнослов’янська держава з центром у побудованому полянами місті Києві, полемізує з прибічниками хибних теорій епохи авторитарного історизму доби СРСР.

Другу книгу – „Михайло Грушевський” написав Руслан Пиріг, доктор історичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, відомий дослідник проблем новітньої історії України, зокрема життя і діяльности М. Грушевського. На сторінках книги постає правдиво і всебічно проаналізований автором книги образ М. Грушевського, вченого-історика зі світовим ім’ям (як його називають, „літописця” України), послідовного борця за національне відродження України, одного з фундаторів незалежної Української Народної Республіки, керівника Наукового товариства ім. Шевченка. Р. Пиріг показує сильні сторони М. Грушевського і, водночас, аналізує об’єктивні та суб’єктивні причини деяких його відомих невдач на політичних теренах.

Третя книга має назву „Будівничі Софіївського собору”. Автор Оксана Сліпушко – доцент Київського національного університету ім. Тараса Шевченка, яка спеціялізується у дослідницькій тематиці, пов’язаній з різними аспектами історії Київської Русі, в тому числі з Софіївським собором. У своїй книзі О. Сліпушко доводить, що на наших землях перші кам’яні будівлі, в тому числі Софія Київська, зводилися під керівництвом візантійських майстрів, з участю місцевих зодчих. Розглянуто також різні версії щодо початку будівництва Софії: за „Повістю врем’яних літ” це відбулося начебто на тому місці, де 1036 року князь Ярослав, названий згодом Мудрим, розгромив печенігів; за Новгородським літописом Святу Софію почали будувати ще 1017 року. У 1990 році Софіївський собор разом із ансамблем монастирських споруд XVIII ст. на його подвір’ї було занесено до Списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО.

Наступні три книги „Володимир Вернадський”, „Олександер Архипенко” та „Василь Липківський” присвячені видатним особистостям України. Їх написали фахівці високого рівня (відповідно до переліку): доктор фізико-математичних наук Мирослав Братко, математик і кібернетик, перекладач наукових праць В. Вернадського українською мовою; відомий громадський діяч і правозахисник, мистецтвознавець Богдан Горинь; науковий співробітник Центру українознавства Київського національного університету ім. Тараса Шевченка д-р Арсен Зінченко.

М. Братко докладно розповідає, чому вчення В. Вернадського про біосферу Землі нині, на початку XXI ст., стало теоретичною основою природоохоронної діяльности людства. Саме В. Вернадський був засновником і першим президентом Української Академії наук, фундатором Національної бібліотеки (вона названа його іменем), ректором Таврійського університету. В. Вернадський завжди, до самої смерти у 1945 році, пам’ятав, що він є українцем, і водночас його хвилювали проблеми усього людства. За радянських часів в усіх державних установах (і не тільки державних) мусили висіти портрети Леніна і Сталіна. У кабінеті В. Вернадського цих портретів ніколи не було, зате був портрет Джорджа Вашінґтона.

О. Архипенко – постать, чи не найменш відома нинішньому поколінню населення України. В СРСР про нього не згадував жоден довідник аж до 1966 року, коли вперше була опублікована стаття в журналі „Вітчизна”. О. Архипенко завжди підкреслював свою належність саме до українського мистецтва і мріяв про віртуальне повернення в Україну.

Книга про Митрополита В. Липківського розповідає про видатного українського церковного реформатора, засновника Української Автокефальної Православної Церкви (УАПЦ), яку він очолював у 1921-1927 роках. Митрополит загинув у катівнях НКВД.

Наклад книжок – 3 тис. примірників. Це означає, що комплекти будуть в 0.2 відс. українських сімей. Цього вкрай мало для того, щоб докорінно вплинути на виправлення деформацій української ментальности в радянський період XX ст. Висновок: наклад необхідно збільшити щонайменше в 100 разів за рахунок державної допомоги україномовному книговиданню. Редакційна рада „Стозір’я” висловила подяку Міжнародному благодійному фондові „Українська родина”, Опікунській раді проєкту, видавництву „Атлант ЮЕмСі”. Подякуймо і ми, читачі!

Можемо тільки пошкодувати, що книжки серії побачили світ лише 2007 року. Якби ми знайомилися з усією тією цінною інформацією з першого дня Незалежности України, з 1991 року, то нині були б незрівнянно вищими розумом і щирішими душею у безперервному виборюванні достойного майбуття нашого народу.

Щоб придбати книжки серії „Стозір’я”, можна звертатися до видавництва за адресою: 04119, м. Київ-119, вул. Дегтярівська, 32, Товариство „Атлант ЮЕмСі”, Київ, 04119 Ukraine. Тел: (380-44) 537-5488.

Володимир Єфимов

ЗМІНА АДРЕСИ

☐ **„Свобода“** ☐ **„The Ukrainian Weekly“**

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....

Ім’я і прізвище ....

Адреса ....

....

НОВА АДРЕСА:

Ім’я і прізвище: ....

Адреса: ....

....

Число телефона: ....

Зголошення присилати до: Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
Переведення зміни адреси триває 1-2 тижні.

Крути! Крути! – смолоскип в майбутнє

„Крути". Збірка у пам'ять героїв Крут. Упорядники Осип і Надія Зінкевичі. – Київ: Видавництво „Смолоскип", 2008. – 422 стор.

Черговий проєкт видавництва „Смолоскип" – збірник „Крути" – є квінтесенцією основних напрямків його діяльности. З одного боку – це книга про Україну, про українську історію, і – про символічну подію в цій історії, подію, яка навічно відділила Україну від меншовартісности, малоросійськости, і довела – за Україну можна віддати власне життя. З іншого боку – це книга про молодь, про юнаків, чий приклад є священним для патріотично налаштованої молоді сьогодення.

Книга „Крути" видана за сприяння Фонду Ірини Турченюк у пам'ять її батьків, сучасників крутянців Івана та Віри Турченюків.

Збірник „Крути" розпочинається статтею О. Зінкевича „Леґенда Крут", історичними дослідженнями І. Ільєнка – „Чому Крути?" та В. Янова – „Бій під Крутами" і складається з чотирьох основних частин та додатків. Першу частину становлять спогади учасників бою під Крутами. Сім свідчень бійців – кого зі свіжої пам'яті – ще 1918 року, кого – на схилі літ, 1982 року – кожне по-своєму ностальгійне, сповнене суму за полеглими товаришами, але й певности, що справа була вартою втрат. Щоб зібрати ці матеріали, мабуть, було проведено титанічний пошук – є тут нариси з преси часів УНР, з журналів і газет як Львова, так і підрадянської України, з діяспорних видань та мемуарів.

Друга частина книги має характерну назву „На Аскольдовій Могилі поховали їх" – а отже безпосередньо присвячена Крутянцям – як загиблим, так і тим, що вижили. Подається два списки юнаків – по кожній з категорій – неповних, але – що вже є: поряд з кожним іменем вказано ту дрібку відомостей, які достеменно відомі про бійця. Окрім того, в цьому розділі можна знайти свідчення сучасників та істориків про окремих юнаків – ким були, ким могли б стати завдяки своїм талантам, опис похорону крутянців та промову Михайла Грушевського, Людмили Старицької-Черняхівської, Сергія Єфремова та інших на цьому похороні.

Чи не найцікавішим розділом збірника „Крути" є третій – „Леґенда Крут" – в якому зібрано публіцистику окремих років, присвячену бою під Крутами і символічному значенню Крут в українській історії. Тут можна знайти статті Уласа Самчука, Євгена Маланюка, Олега Ждановича, Юрія Дивнича, Богдана Кравціва, Любомира Винара, Олеся Шевченка, Осипа Зінкевича (стаття, про яку йдеться, була написана ще далекого 1951 року, а тепер О. Зінкевич разом з дружиною Надією виступають упорядниками збірника), оповідання відомого поета Богдана Рубчака „І ваші очі сяяли вічністю..." (написане 1957 року), дослідження сучасних молодіжних діячів Олександра Проценка і Володимира Чепиноги „Крути, або „мажор" трагізму" та багатьох інших відомих українських діячів, які в різний час готові були увічнити подвиг героїв Крут.

Знайшлося в книзі місце і для художньої творчости – останній розділ збірника містить вибрані поетичні твори – з-поміж більш ніж сотні – написані на честь юнаків, загиблих за Україну під Крутами. Є тут і цілком хрестоматійні – „Пам'яті тридцяти" та „Зразу ж за селом" Павла Тичини – і менш відомі твори клясиків української поезії: Уляни Кравченко, Олександра Олеся, Євгена Маланюка, Володимира Янова, Олекси Стефановича, Лесі Храпливої, Антоніни Листопад, Олекси Ющенка, Богдана Стельмаха, Богдана-Ігора Антонича (саме йому належить символічний рядок, винесений в надзаголовок), і твори багатьох інших авторів. Мабуть, жодна подія в українській історії не відзначалася такою силою надхнення, отриманого з неї поетами.

Додатки до збірника „Крути" – і взагалі за своєю суттю є унікальними. Це, перш за все, – анотований покажчик імен авторів збірника, а також історичних осіб, причетних до бою під Крутами, фотоматеріяли і копії документів, а також – бібліографія матеріялів і документів про бій під Крутами, які, як зазначають упорядники книги, „зберігаються і є доступними для зацікавлених осіб у Музеї-архіві українського самвидаву при видавництві „Смолоскип" у Києві".

Таким чином, маємо унікальну книгу, яка всебічно, з різних точок зору і в різний спосіб, окреслює місце бою під Крутами в українській історії, і доводить – це був не просто бій, це була подія, пам'ять про яку не спопеліє. Навпаки – повертаючись до слів Б.-І. Антонича – світитиме смолоскипом для прийдешніх поколінь, і буде прикладом самовідданої боротьби за Україну.

Ціна книжки 20 дол. з пересилкою. Замовляти за адресою: SMOLOSKYP, P.O. Box 8041, Bridgewater, N.J. 08807

Т. Зелінський

Журналові...

(Закінчення зі стор. 9)

українську авіокомпанію „Аеросвіт", і було б дуже добре, якби поряд з російськомовними таблоїдами, яких на борту літаків ніколи не бракує, пасажири на шляху до Києва могли б протягом рейсу погортати також і „Критику". Хоча б для годиться, – адже переважна більшість подорожніх про існування нашого журналу й гадки не мають. Часописи такого рівня – то справжня візитна картка країни прямування, і цією можливістю гріх не користатися – резюмував свої спостереження щодо комерційних аспектів „Критики" її головний редактор.

У доповіді д-ра О. Мотиля зазначалося, що головним покликанням „Критики" є окреслити й осмислити важливу нішу: жанр розгорнутих рецензій, есеїв та оглядів. Прикметно, що на сторінках часопису на професійному рівні обговорюються не тільки книжкові видання, але й події дня: театральні вистави, кінофільми, малярські виставки тощо.

Ілюструючи свої тези, д-р О. Мотиль наводив статистичні дані, що свідчать про становище у справі задоволення культурних потреб українських громадян протягом останніх двох десятиріч. Наприклад, якщо в 1990 році кількість відвідин театрів в Україні складала 18 млн., то в 1997 році цей показник впав до 5.6 млн, тоді як у 2006 році він склав 6.2 млн. У ділянці відвідин концертів аналогічні показники виносять відповідно 15.0 – 3.5 – 4.1 млн; кіно – 532.0 – 5.0 – 12.0 млн. проданих примірників книжок – 170.0 – 22.0 – 54.0 млн.

Отже, знов таки, хоч і малопомітні, але й тут зміни на краще ніби є. Таким чином, – образно висловився д-р О. Мотиль, – Україна з зони „культурного лиха" повільно пересувається до такого собі „напівлиха". Тривалий час в Україні практично не було форумів, на яких міг би відбуватися повноцінний, критичний та своєчасний зудар довкола основних інтелектуальних, культурних та загальносуспільних подій дня як всередині країні, так і за її межами. Метою „Критики" є бути таким форумом і, звісно, виходити за обрії далеко ширші від суто літературних чи навкололітературних.

„Критика" не перетворилася на виключно „рецензійний" журнал. Значний суспільний резонанс викликали випуски часопису, присвячені круглим столам, на яких з перервою в рік аналізувалися перебіг і наслідки „помаранчевої революції". У цьому році спеціальні випуски журналу будуть присвячені 75-ій річниці Голодомору.

Завершуючи, д-р О. Мотиль також висловив кілька слушних практичних пропозицій, прийняття яких могло б, на його переконання, привести до більшого попиту на ринку української культурної продукції.

Учасники жвавої дискусії, яка ще довго тривала після виступів основних доповідачів, мали добру нагоду переконатися в справедливості думки д-ра Г. Грабовича, викладеної в „Слові головного редактора" на сайті „Критики": „... Навіть один часопис може мати вирішальний вплив на суспільство, на його цінності та самооцінку, якщо тільки він робить свою справу чесно, професійно і з глибоким почуттям свого завдання та візії, яка ним керує... Навіть найдовша подорож починається з перших кроків".

Пресова група НТШ-А

„Наша...

(Закінчення зі стор. 1)

А дехто з політологів міркує, як один герой в Чехова: цього бути не може, бо цього бути не може ніколи. Мовляв, яку велику і авторитетну партію може створити неавторитетний і демонізований пресою В. Балога? Вже ж нещодавно дійшло до того, що Борис Тарасюк, справді значна постать в парламентській коаліції, вимагав від Президента звільнити В. Балогу з посади голови ПС – за деструктиві втручання в працю фракції „Наша Україна – Народна самооборона" і в цілому парламенту. Тому нова партія, створена цим діячем, буде курам на сміх і на масову підтримку розраховувати аж ніяк не зможе. І Президент В. Ющенко не може не розуміти, що краще синиця, тобто „НУ-НС", в жмені, ніж примарний журавель в небі.

Є ще одна версія, досить цинічна: В. Балога своєю „сірокардинальською" діяльністю кидає на Президента тінь, тому вони мусять розлучитися, однак, до моменту прощання керівник Секретаріяту доведе до крайньої межі протистояння між Президентом В. Ющенком і прем'єром Юлією Тимошенко. І це дасть В. Ющенкові привід позбутися їх обох.

На жаль, в сьогоднішній Україні цинічні версії точніше віддзеркалюють політичну реальність. Функція СП часів В. Балоги справді зводиться до неконституційного вивищення і над парламентом, і над урядом. І це, певно ж, відбувається не без відома і не без згоди Президента. Властиво, саме цей варіянт міжвладних стосунків пропонує цими днями поданий Президентом до парламенту проєкт нового закону про Кабінет міністрів. Згідно з цим законопроєктом, Секретаріят Президента ставиться ледве не на одну дошку з урядом, про що свідчить хоч би це положення: „...Кабмін на виконання актів Президента здійснює підготовку проєктів законів та актів, відповідає на звернення Секретаріяту, надає йому інформацію...". І всі інші зміни – в цьому ж дусі, в дусі повернення тих повноважень, котрі були відібрані від Президента попереднім „Законом про Кабінет міністрів", за який в парламенті проголосувала не тільки тодішня „реґіональна" більшість, але й бютівці.

В Україні зайшла якась пошесть на зміну Конституції, законів – всі їх змінюють, але ніхто не хоче дотримуватися. Тому атмосфера, в якій тепер доводиться працювати урядові Ю. Тимошенко, просто нестерпна. Ледве не кожен крок Кабміну, від першого ж його дня, зустрічає критику і неприйняття з боку СП.

Виплачує уряд грошові компенсації знецінених вкладів у радянському „Ощадбанку" – зле. Затверджуєпарляментзаконопроєкт про державні закупівлі, роблячи цим перший крочок до очищення цієї „липкої" сфери від корупції, – зле. Уряд звільняє голову Фонду державного майна соціялістку Валентину Семенюк за непрозорі і незаконні способи приватизації – зле. Заборгувала Україна мафіозній посередницькій структуру „РосУкрЕнерґо" півтора млрд. дол. – винен уряд Ю. Тимошенко. Намагання Ю. Тимошенко змінити схему постачання газу в Україну і відмовитися від непроглядно-темної посередниці – зле. Вчасно не виплачується цей абсолютно необґрунтований борг – і Президент з великим задоволенням каже, що це – шантаж з боку уряду Ю. Тимошенко. Уряд хоче перевірити протизаконні дії міського голови Києва – СП каже: ні, не треба.

І так майже кожного дня, майже щодо кожного кроку Ю. Тимошенко і її уряду. То що ж насправді за цим стоїть?

Найзагальніша відповідь: конфлікт інтересів в межах „Нашої України". В. Балозі так і не вдалося схилити критичну масу „нашоукраїнців" до коаліції з Партією Реґіонів, а в цьому, швидше за все, й полягало його надзавдання на посаді керівника СП. Самозрозуміло, В. Балога є лише індикатором тієї дивної, непереможної, самозабутньої симпатії, яку відчуває Президент до Партії Реґіонів і до мітичної „широкої коаліції" з ними.

Що ж, дай Боже! Коли в серпні 2006 року з-під миролюбної руки Президента з'явився Універсал національної єдности і ніхто не міг зрозуміти такої наївности з боку В. Ющенка, людини з розвинутою інтуїцією, то в пресу просочився цей його вислів: „Бачите, з Януковича я ще маю надію зробити українця, а з Юлії Тимошенко зробити українку вже неможливо". Як то кажуть, несповідимі шляхи Господні, і тільки Він один знає, що з кого можна зробити, а що ні. Ось побачимо, як поведе себе в принципових питаннях „реґіоналка" Раїса Богатирова в кріслі секретаря Ради національної безпеки і оборони України. Може, років за 100 стане українцем і В. Янукович, але покищо він залишається жалюгідним реліктом совєтсько-московського антиукраїнства.

На наш погляд, рацію мають ті автори, котрі вихід В. Балоги з „НУ" вважають початком президентської компанії. Ю. Тимошенко, стиснувши зуби на безпардонний тиск з боку СП, все ще запевняє, що воне не становитиме конкуренції В. Ющенкові, однак, може статися й інакше. Антибютівська інерція, котрої набув В. Балога, врешті-решт може змусити Ю. Тимошенко змінити думку. Тим більше, що цією хибною інерцією керівник СП заразив низку інших „нашоукраїнців". Цими днями лави "Нашої України" залишили ще шестеро осіб: Роман Безмертний, Ігор Кріль, Василь Петьовка, Михайло Полянчич, Віктор Тополов і Оксана Білозір ... Це саме ті діячі, котрі протестували проти зближення В'ячеслава Кириленка і Юрія Луценка, провідників „НУ" і „Народної самооборони", з БЮТ і Ю. Тимошенко і тягнули за коаліцією з Партією Реґіонів.

Мабуть, новий політичний проєкт, якому В. Балога дав назву „Гарт", буде рухатися саме в напрямі співпраці з „реґіоналами", зокрема з поміркованою частиною їх, яка перебуває під впливом донецького олігарха Рината Ахметова. Тобто вистачальну фінансову основу проєкт матиме. Чи матиме ідеологію, необхідну, щоб українське суспільство зробило крок назустріч балогівському „Гартові", вельми сумнівно.

Сліди...

(Закінчення зі стор. 5)

„більш рівними“. Офіційно уряд на окупованих територіях був в руках Вермахту, але партійні керівники типу Гіммлера мали свою програму і не рахувались з директивами уряду. Гіммлер міг поїхати кільканадцять кілометрів до бункеру Гітлера біля Вінниці і прямо від фюрера дістати затвердження своїх плянів, або чергової „захцянки“.

Але керівникам окупаційного уряду це не подобалось. Ернст Лейзер, генеральний комісар у Житомирі, в червні 1943 року писав звіт до Берліну, мовляв, невдала боротьба з партизанами і втрати німців в бойових діях є наслідком „поломаної, корумпованої нацистської системи“ (стор. 188). Це досить відважно, та ще й на фронті, коли юриспруденція десь на задному пляні. Е. Лейзер зокрема критикував суперечливі підходи Вермахту й СС в боротьбі з партизанами, він доводив, що брутальність СС у стосунках з українським населенням обурювало населення і воно оберталось проти німців.

Тим часом Гіммлер просто вирішив, що Е. Лейзер не розуміє боротьби з партизанами, і це була його зухвала відповідь на критику.

Нацисти також творили опереткові країни на території України. Д-р В . Лавер пише майже виключно про „Райхскомісаріят Украіне“, яким керував Еріх Кох, зі столиці у Рівному. Вона також згадує, що східня Галичина, в тому й Львів, була частиною назва якої мене завжди бавила: „Генеральне губернаторство“. Що воно таке – тяжко збагнути. Ясно тільки, що з погляду нацистських керівників, Лемберґ не міг бути в тому самому краї, що й Київ. „Райхскомісаріят Украіне“ – одна річ, генеральне губернаторство – щось інше.

Нині руїни Геґевальду між Житомиром і Бердичевом, як і руїни Гітлерового бункру біля Вінниці, належать Україні. Але Україна і досі не знає, що з ними робити. Кілька років тому московські підприємці пропонували купити або орендувати вінницький бункер і перетворити його на маґнет для туристів. Те, що залишилось з Геґевальду, також притягне туристів, але не коли тим будуть займатись міністерські бюрократи чи члени сільрад. В Америці такі атракції, як колоніяльний Вільямсбурґ або сучасні „Дізней Ворлд“ і „Дізнейланд“ є в приватних руках – чи то як неприбуткові, чи прибуткові установи. Туристи туди постійно приїжджають. Поляки колишні німецькі концентраційні табори утримують як священні місця, куди також прибувають туристи з усього світу. В Україні „Гетьманська столиця“ в Батурині нарешті починає набирати обрису, але все це нещодавно – після того, як Президентом України став Віктор Ющенко. За совєтів і в перших постсовєтських роках ні гетьманської столиці ані Гетьмана Івана Мазепи „не було“. (На початку 1990-их років мешканці Батурина не знали, що їхнє місто колись було столицею України).

Україні можна заробляти на туризмі. Тоді й російський газ не буде коштовний.

Ділимось сумною вісткою, що дня 20 лютого 2008 р.
з волі Всевишнього відійшов у вічність на
84-му році життя наш найдорожчий
БАТЬКО, ДІДУСЬ і БРАТ

СВ. П.

ЮРІЙ ГАМАНЮК

народжений 23 квітня 1924 р. в с. Підгірний Банилів,
Буковина, Чернівецька обл.

ПАРАСТАС відбувся у вівторок, 26 лютого 2008 р. у похоронному заведенні Fletcher-Nasevich.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулись в середу, 27 лютого в церкві св. Архистратига Михаїла, а потім на цвинтар св. Марії – Fox Chase, PA.

Залишені у глибокому смутку:

доньки – МАР'ЯНА САЛЕЙ з чоловіком д-ром ЖАНОМ і дітьми ТЕТЯНОЮ і МАРКОМ
– ОЛЬГА НІДЕРМАЄР з чоловіком д-ром ЮРІЄМ і донькою ХРИСТИНОЮ
брат – ІВАН ГАМАНЮК в Україні
та ближча і дальша родина в Америці і Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ЗЕНОВІЯ БІЛАС член 57 Відд. УНС Т-ва свв. Петра і Павла в Коговз, Ню-Йорк. Померла 23 жовтня 2007 р. на 91-му році життя. Нар. в 1916 р. в Дрогобичі, Україна. Членом УНС стала в 1957 р. Залишила в глибокому смутку дві доньки і одного внука. Похорон відбувся 29 жовтня 2007 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вотерфорт, Ню-Йорк.

Вічна Її пам'ять!

Секретар

АНДРІЙ СМУК член 387 Відд. УНС Т-ва „Любов“ у Вилимантик, Конн. Помер 30 жовтня 2007 р. на 85-му році життя. Нар. в 1922 р. в Україні. Членом УНС став в 1962 р. Залишив у глибокому смутку дружину Марію, дві дочки, 4 внуки і 4 правнуки, далеку родину в Україні. Похорон відбувся 3 листопада 2007 р. на St. Joseph Cemetery в Windham.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ОКСАНА КРАВЧЕНЮК член 282 Відд. УНС. Померла 2 грудня 2007 р. на 77-му році життя. Нар. в 1930 р. в Україні. Членом УНС стала в 1977 р. Залишила в смутку мужа д-ра Йосифа Кравченюка, синів Бориса, Всеволода, Богдана і Андрія з родинами, 5 внуків і 1 внучку. Похорон відбувся 6 грудня 2007 р. на цвинтарі парафії Преображення Господнього в Нантикок, ПА.

Вічна Її пам'ять!

Секретар

АННА КУРЕНДА КОГУТ член 137 Відд. УНС. Померла 8 січня 2008 р. на 83-му році житття. Нар. в 1924 р. в Білинка Мала, Самбір. Членом УНС стала в 1949 р. Залишила в глибокому смутку чоловіка Дмитра Когута, дочок Любу Лаубах і Мері Анн Флек, 5 внуків і 3-ох правнуків. Похорон відбувся 11 січня 2008 р. на Holy Ghost Ukrainian Catholic Church Cemetery, Easton, PA.

Вічна Її пам'ять!

Секретар

Шановні читачі!

Висилаючи до „Свободи“ спомини і співчуття з приводу відходу своїх близьких і друзів, не забувайте підтримувати видання тижневика пожертвами на пресовий фонд!

Редакція

Президія Середовища Української Головної Визвольної Ради і Політична Рада ОУНз
діляться сумною вісткою з членами й українською громадою,
що 19 лютого 2008 р. перестався у Божу вічність,
на 89 році багатотрудивого життя

СВ. П.

інж. Роман Галібей

Народжений 7 вересня 1919 р. у с. Побережжя, що на Івано Франківщині. Довголітній провідний член ОУН в Україні і діяспорі, студентський діяч у Львові, відповідальний за охорону Великого Збору УГВР, член Середовища УГВР і ОУНз, співвласник інженерної фірми, колишній голова Т-ва Українських Інженерів, громадський і політичний діяч.

Дочці – Зірці і синові – Богдану з родинами й онукам
складаємо глибоке співчуття.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Ділимось з українською громадськістю, а зокрема прихильниками ДЦ УНР в екзилі, сумною вісткою про відхід у засвіти

СВ. П.

проф. д-ра ВОЛОДИМИРА РОМАНА ТРЕМБІЦЬКОГО

визначного науковця, автора, дослідника визвольних змагань і державного будівництва незалежної української держави, члена Уряду Української Народної Республіки в екзилі, журналіста та провідного і активного члена багатьох наукових і громадських установ в Сполучених Штатах Америки.

Ціле своє життя хоч далеко від рідної землі, він працював на благо України і української громади за її межами.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ за чисельною участю української громади відбулись у Ню-Йорку і в Гемптонбурґу, де поховане тіло Покійного.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині, дітям та рідним складаємо щире співчуття.

Дирекція Інституту Новітньої
Історії України, Філядельфія.

В 15-ту СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого дорогого і незабутнього
ЧОЛОВІКА, ТАТА, ДІДУСЯ і ВУЙКА

СВ. П.

ОСИПА ТЕСЛЮКА

була відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВ. ЛІТУРГІЯ

в Українській католицькій церкві св. Архистратига Михаїла в Гартфорді, Конн. – 28 лютого 2008 р. о год. 9-ій ранку.

Просимо згадати Покійного у своїх молитвах.

ВОЛОДИМИРА ТЕСЛЮК
з родиною

З невимовним смутком ділимося болісною вісткою,
що 9-го лютого 2008 року, після довгої недуги MPCA
відійшов у вічність наш найдорожчий і незабутній
муж, батько та стрийко

СВ. П.

інж. ЛЕВ ЙОСИФ ПЕРФЕЦЬКИЙ

нар. 22-го жовтня 1926 року у Львові.

Абсольвент Української академічної гімназії у Львові, колишній керівний інженер телекомунікаційних проєктів "Ontario Hydro", член Інституту електричних і електронних інженерів (IEEE) та кількакратний член управи Українського технічного товариства.

Парастас відбувся в четвер, 14-го лютого в похоронному заведенні Неведюка. Божественна Літургія з Панахидою була відслужена 15-го лютого в церкві Св. Димитрія. Покійний похований на цвинтарі „Проспект" в Торонто.

У 40-ий день смерти, 19-го березня, буде відправлена Св. Літургія в церкві Св. Димитрія, 135 LaRose Ave. Toronto, о год. 6:15 вечора.

Покійний залишив у глибокому смутку:
дружину Марію,
сина Андрія,
доню Уляну,
братанка Юрія з дружиною Христиною та донями Танею
та Мартою з родиною,
ближчу і дальшу родину в Канаді, Польщі та Україні.

Замість квітів на могилу родина пропонує пожертви на Український католицький університет у Львові через Ukrainian Catholic Education Foundation.

Ділимося сумною вісткою, що в суботу, дня 2 лютого 2008 р.
на 84-му році життя, відійшов до вічности після довшої і тяжкої
недуги наш улюблений МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ

СВ. П.

МИКОЛА КОБРИН

(син св. п. Володимира і Юлії)
уроджений дня 22 серпня 1923 р. в м. Дрогобич, Україна.

Покійний, колишній вояк 1-ої Української Дивізії „Галичина" Української Національної Армії, був довголітнім членом Українського Народного Союзу, Української Греко-Католицької Парафії Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фльорида та інших українських організацій в Ню-Йорку і Фльориді.

Панахида була відслужена в середу, дня 6 лютого в похоронному заведенні Фарлі в Норт Порті. Похоронений в четвер, дня 7 лютого на цвинтарі „Venice Memorial Garden" у м. Веніс. Похоронні відправи відслужили о. Северин Ковалишин, парох Української католицької церкви Входу в Храм Пресвятої Богородиці, і колишній вояк 1-ої Українські Дивізії о. Мітрат Архипротопресвітер Володимир Волощук, парохемерит.

Залишені в жалю:
дружина – ЛЮБОВ
Син – ВОЛОДИМИР ЮРІЙ з дружиною НІНОЮ
внуки – МИКОЛА і ОЛЕКСАНДЕР
і інші рідні в Дрогобичі і Львові в Україні.

Вічна Йому Пам'ять!

В четвер,13 березня 2008 р., в 40-ий день передчасної смерти покійного Миколи, о год. 8:30 ранку буде відслужена Заупокійна св. Літургія з Панахидою в Соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті.